

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

FILOZOFICKÁ FAKULTA

ÚSTAV ANGLISTIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Knižní produkce *Našeho nakladatelství* a jeho působení na českém trhu

Vedoucí práce: doc. PhDr. Ladislav Nagy, PhD.

Autor práce: Gabriela Vopatová

Studijní obor: Anglický jazyk a literatura – Bohemistika

Ročník: 3.

2023

Prohlašuji, že jsem autorkou této kvalifikační práce a že jsem ji vypracovala pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu použitých zdrojů.

V Plzni dne 21. 4. 2023

.....

Gabriela Vopatová

Ráda bych poděkovala doc. PhDr. Ladislavu Nagyovi, Ph.D. za cenné rady, odborné vedení a vstřícnost, rodině a partnerovi za trpělivost a podporu nejen v průběhu psaní této práce.

Abstrakt

Bakalářská práce se věnuje působení *Našeho nakladatelství* na českém knižním trhu a jeho práci s překladovou literaturou v edici *1400*. Tato edice byla představena na konci roku 2020 a věnuje se vydávání klasické literatury v převážně zastaralých překladech, na které se často nevztahují autorská práva. Činnost edice je analyzována s ohledem na český knižní trh a konkrétní příklady představeny pomocí translatologické a textologické analýzy dvou titulů – *Psa baskervillského* A. C. Doyle a *Obrazu Dorian Graye* O. Wilda.

Klíčová slova

Naše nakladatelství, *Knihy Dobrovský*, český knižní trh, překladatelská práva, nakladatelská politika

Abstract

This Bachelor thesis deals with the activity of the publishing house *Naše nakladatelství* on the Czech market within their edition *1400*. This edition was introduced at the end of 2020, and it focuses on publishing outdated translations of classic literature which are frequently not protected by copyright. The activities of edition *1400* are analysed in the scope of the Czech literary market and specific examples are presented with translation and textual analysis of two titles – *The Hound of the Baskervilles* by A. C. Doyle and O. Wilde's *The Picture of Dorian Gray*.

Key words

Naše nakladatelství, *Knihy Dobrovský*, Czech book market, copyright, publishing policy

Obsah

Úvodem	6
1. Metodika a cíl práce.....	8
2. Tuzemský knižní trh.....	11
2.1. Dominantní aktéři knižního trhu	13
2.2. Knižní distribuce	15
3. Autorská práva a překladatelská praxe.....	17
3.1. Copyright	18
3.2. Jak vzniká překladatel.....	19
3.2.1. Aktuálnost a zastarávání překladu	21
4. Knihy Dobrovský na českém knižním trhu	23
4.1. Nakladatelská strategie	23
4.2. Přijímání Našeho nakladatelství veřejností a mediální ohlasy.....	26
4.2.1 Anticena Skřípec.....	27
4.3. Skladba vydávaných titulů edice <i>1400</i>	29
4.3.1. Volná práva.....	31
4.3.2. Průměrné ceny.....	33
5. Analýza vybraných titulů.....	35
5.1. Arthur Conan Doyle – Pes baskervillský (<i>1400, 2021</i>)	36
5.1.1. Česká vydání	36
5.1.2. Výchozí předpoklady	37
5.1.3. Paratexty analyzovaného vydání.....	38
5.1.4. Stanovení zdrojového textu.....	40
5.1.5. Rozbor vybraných pasáží	41
5.1.6. Shrnutí případu Pes baskervillský	49
5.2. Oscar Wilde – Obraz Doriana Graye (Naše nakladatelství, <i>1400, 2022</i>).....	50
5.2.1 Česká vydání.....	50
5.2.2. Výchozí předpoklady	51
5.2.3. Paratexty analyzovaného vydání.....	52
5.2.4. Stanovení zdrojového textu	54
5.2.5. Rozbor vybraných pasáží.....	55
5.2.4 Shrnutí případu Obraz Doriana Graye.....	59

6. Závěr.....	60
Seznam použité literatury a dalších zdrojů	62
Seznam tabulek	64
Seznam obrázků	65
Příloha 1 – Soupis titulů z edice 1400	66
Příloha 2 – Analyzované části Psa baskervillského.....	70
Příloha 3 – Analyzované části Obrazu Doriana Graye	84

Úvodem

Literární překlady hrají ve své kultuře klíčovou roli. Nejen že poskytují pohled do jiných kultur a krajů, předávají informace a představují umělecké a myšlenkové proudy, ale i umožňují poznání minulých podob kultur a zprostředkovávají jejich vzájemné setkávání. Překladatelé jsou nedílnou součástí nejen literárního světa a jejich práce s původními texty a jazykem ovlivňuje jak finální podobu textu a čtenářovo mínění o jiných kulturách, tak i dbají o sdělnost a úroveň své mateřštiny.

Překlad, neboli text vytvořený autorem překladu, by měl v cílovém literárním prostředí plnit hledisko funkčnosti, k jehož dosažení nestačí pouhý převod textu z jednoho jazyka do druhého, ale je zapotřebí práci s textem na několika rovinách, které Nord (2007) shrnula jako předpokládanou funkci textu a cílového čtenáře, prostředek a důvod pro vytvoření textu, místo a čas přijetí. Přirozeně tedy vyvstává otázka, proč se některé texty opětovně překládají – svou roli sehrávají témata, která budou, v různých mírách, rozebrána i v této práci. Jedná se nejen o vyvíjení jazyka, nesynchronnost jeho zastarávání a převažující popularitu jednoho konkrétního překladu, ale i o další důležitý důvod, kterým jsou autorská práva náležící autorovi překladu, jež povětšinou smluvně propůjčí nakladatelství na předem vymezenou dobu. Pokud si tedy nakladatelství přeje opětovně vydat ono dílo, musí získat jejich další „výpůjčku“, zajistit si nového překladatele anebo vydat text takového překladatele, který je po smrti více než sedmdesát let a na jeho dílo se tak autorská práva neaplikují. Poslední z možností je samozřejmě finančně nejvýhodnější, neboť s sebou nese nutnost vyplácet honorář překladateli.

Předkládaná práce se zabývá právě jedním českým nakladatelstvím, které vysoce favorizuje poslední zmíněné možnosti. Konkrétně se jedná o edici zaměřenou na literaturu, kterou všeobecně označujeme přívlastkem klasická – edice 1400, což je jedna ze značek

Našeho nakladatelství patřící pod společnost Dobrovský s.r.o., se věnuje výhradně klasické české a světové literatuře a upoutává na sebe pozornost hlavně pro způsob práce s překladovou tvorbou – zpravidla se ujme titulu autora, od jehož smrti uplynulo více než sedmdesát let a na jeho užívání se nevztahují autorská práva, tj. může být legálně vydáno bez vyplacení odměny dědicům. Obdobně zachází i s překlady do českého jazyka, není proto výjimkou, že místo vydání moderního překladu renomovaného překladatele opětovně vydává prvorepublikové či ještě starší překlady bez důkladné následné redakční úpravy. Díky této strategii zaplavuje *Naše nakladatelství* český trh velice levnými knihami nevalné kvality. A zatímco knihu lze vnímat jako nositele poslání, prostředek k vzdělávání či pobavení, může být brána i mnohem plošěji, jako předpoklad k výdělku, a obchodní model *Našeho nakladatelství* spočívající v nevědomosti čtenářstva je právě ukázkovým příkladem.

Tato práce popíše činnost edice *1400* a analyzuje ji s ohledem na rámec českého knižního trhu, předloží hypotézy, podloží je zkoumáním dvou titulů oné edice (*Pes baskervillský* Arthura Conana Doylea a *Obraz Doriana Graye* Oscara Wilda) a nabídne soupis skladby vydávaných titulů za období svého působení.

1. Metodika a cíl práce

Cílem bakalářské práce je rozebrat strategii *Našeho nakladatelství* a jeho nakladatelskou činnost, konkrétně provést detailní analýzu románu, za jehož překlad nakladatelství obdrželo anticenu Skřípec a jenž byl označen za plagiát, a pokusit se definitivně určit, zdali se jedná o porušení autorských práv či nikoliv. Dále provést stejnou analýzu románu, který vyšel několik měsíců po obdržení ceny a určit, zdali došlo ke změně ve způsobu nakládání s překladovou literaturou. První část práce se dotkne též českého knižního trhu, autorských práv, zastarávání překladu a mediálním ohlasům Knih Dobrovský.

V druhé části práce budou detailně analyzovány dva romány *Našeho nakladatelství* – *Pes baskervillský* (Arthur Conan Doyle, 1901) a *Obraz Doriana Graye* (Oscar Wilde, 1890). V obou případech se bude jednat o nová vydání edice 1400 z roku 2021 a 2022. První román byl zvolen na základě posudku Anežky Dudkové pro Obec překladatelů z roku 2021, ve které navrhla Knihy Dobrovský jako potencionální adepty na získání výroční anticeny Skřípec¹. Druhý román byl publikován o rok později od „úspěšného“ obhájení titulu a do této práce byl zahrnut pro posouzení, zdali několik měsíců od čerstvého udělení ceny došlo ke změnám ve způsobu redakce či nikoliv.

Pro oba romány v originální změně jsem využila Projekt Gutenberg, kde jsou volně přístupné online. V dalším kroku jsem dohledala všechny dostupné překlady obou děl do jazyka českého, včetně překladů, které převzalo *Naše nakladatelství*, a ty dále srovnávala. Z obou románů byly vybrány tři úryvky, které se byly podrobeny textologické a translatické analýze – z úplného začátku knih, z prostředku a konce děl. Domnívám se, že

¹ Dudková, A. "Posudek Omega". *Obec Překladatelů: Anticena Skřípec*, vol. 26., 2021. dostupné: <http://www.obecprekladatelu.cz/anticena-skripec.htm>

tyto tři části slouží jako adekvátní zastoupení pro objektivní analýzu. Blíže se zvolení a rozdělení analyzovaných kapitol věnuji v páté kapitole (Analýza vybraných titulů) na str. 35.

Analýza byla provedena na základě přístupu Gideona Touryho (*Descriptive Translation Studies and Beyond*, 1995). Nejprve jsem tedy přihlížela k prvotnímu čtenářskému dojmu a následně srovnávala dostupné překlady, abych určila změny, kterým texty podlely pro účely *Našeho nakladatelství*, konkrétněji tedy v jejich edici *1400*. V případě *Psa baskervillského* se jednalo o čtyři různé překlady, zatímco u *Obrazu Doriana Graye* celkem o osm překladů. Spolu s translatologickou analýzou byly knihy zkoumány i s ohledem na redakční úpravy a copyrightové značky.

U *Psa baskervillského* šlo konkrétně o překlad Karla Kukly (poprvé vydal Svět zvířat, 1903), Josefa Pachmayera (poprvé vydal *Josef R. Vilímek*, 1905), Františka Gela (*Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění*, 1975) a Richarda Podaného (*Odeon*, 2016). S překladem H. Josta (*1400*, 2021), jenž je předmětem zkoumání této práce, byl rovnáván primárně překlad Pachmayerův, přihlíženo bylo i k překladu Františka Gela a Richarda Podaného.

Obraz Doriana Graye se dočkal vůbec prvního překladu v roce 1905 v podání Antonína Tilla a Jaromíra Boreckého pro nakladatelství *Máj*. Druhý překlad patří Bořivoji Prusíkovi (1915, *Akademické knihkupectví v Praze Bedřicha Bočánka*). Tento překlad byl vydán ještě v roce 2013 a 2015 nakladatelstvím *Omega*. O další překlad do českého jazyka se zasloužil Zdeněk Matěj Kuděj (nakladatelství *Emil Šolc*, 1919), Emanuel Lešehrad (*Alois Hynek*, 1927) s názvem *Podobizna Doriana Graye*, a následně J. V. Pimassl, který román přeložil pro nakladatelství *Rudolf Kmoč* v roce 1948. Tento překlad byl poté vydán edicí *1400* v roce 2022 a je právě druhým zkoumaným titulem této práce. Následně se textu ujal Jiří Zdeněk Novák pro *Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění*, 1958 (několikrát

opětovně vydáváno, naposledy v roce 2005). Nový překlad vytvořila Kateřina Hilská pro *Odeon* (2011, 2018) a prozatím poslední překlad je z rukou a hlavy Petra Eliáše (*CooBoo*, 2020).

2. Tuzemský knižní trh

Knižní trh je specifické odvětví, které sleduje rozdílné zákonitosti a musí vyhovět různým požadavkům svých zákazníků – ať už se týkají beletrie, nabídky učebnic či například turistických průvodců, což úzce souvisí s jedním z jeho základních parametrů, jeho velikostí. Česká republika se se svým 10 milionovým potencionálním čtenářstvem řadí mezi střední trhy, společně například s Nizozemskem či Švédskem. Pro srovnání můžeme uvést anglický knižní trh, jenž se řadí mezi velké trhy s více než 35 miliony potencionálních čtenářů (Pistorius, 2003, str. 11). Přestože je český trh relativně malý, mezi jednotlivými nakladatelstvími panuje značná konkurence. Ty se odlišují nejen cílením na různé skupiny čtenářů, ale také dle způsobu marketingu a distribuce. Obecně může být implikováno, že literárně specifický žánr bude mít specifickou distribuci, konkrétní místo na trhu atd. Přestože v České republice má oprávnění k vydavatelské činnosti přes osm tisíc subjektů², trh je z velké části monopolizován. Největší konkurenty mezi nakladateli tvoří Albatros Media, a.s., (AM), EuroMedia Group, a.s., (EMG) a Grada Publishing, a.s. Všechna výše zmíněná nakladatelství ovšem vlastní více značek – AM je v tuto chvíli tvořena šestnácti značkami, nejnověji přidala *Mladou frontu*, ale vlastní též *CPress*, *YXZ ČR*, *Panteon*, a další. EMG vlastní jedenáct značek (*Ikar*, *Odeon*, *Yoli*, *Universum* atd.) a Gradu tvoří značek pět (*Grada*, *Cosmopolis*, *Bambook*, *Alferia* a *Metafora*).

Takováto velká nakladatelství se snaží organizovat své tituly do úžeji zaměřených podznaček, tím zjednoduší čtenáři orientaci a zároveň tím cílit na konkrétní část publika. Pro příklad můžeme uvést značku *Pikola* (EMG), která se soustředí na dětské čtenáře, *Kalibr* (EMG), jenž vydává detektivní romány a thrillery, *CooBoo* (AM) se věnuje převážně young

² Data k 1.12.2022. *Zpráva O Českém knižním Trhu 2021/2022*. Vol. 10., Svaz českých knihkupců a nakladatelů, 02022.

adult, *Vyšehrad* (AM) naopak naučné literatuře apod. Dále můžeme mluvit o spojování příbuzných titulů, ať už žánrově, topograficky či jinak podobných, do edičních řad, které, mimo jiné, sjednocuje i stejná vizuální úprava knihy. Ediční řady umožňují čtenáři zařadit si i pro něj neznámé dílo, mohou figurovat jako jistá záruka kvality a potažmo i nabádají ke koupi knihy z edice pro její sběratelské účely a kompletnost řady. Z úspěšných edic můžeme jmenovat například *Knihovnu klasiků* (Odeon), *Prokleté reportéry* (Absynt), *Oko* (Albatros) a mnoho dalších.

Mezi další strategie nakladatelství s dlouhodobou vizí, spolu s výše zmíněnou organizací do specializovaných značek a ediční profilaci, můžeme uvést tzv. tržní niky, tedy vymezení stabilizačního programu – prostoru na trhu se specifickým žánrem a způsobem distribuce, který zajistí nakladatelství perspektivu a stabilitu. Pro příklad můžeme uvést například romány Kateřiny Tučkové nebo Aleny Mornštajnové, jenž vycházejí v nakladatelství *Host*. Poslední román Tučkové *Bílá Voda* se, s více než sto tisíci prodanými výtisky, stal nejprodávanější knihou roku 2022 a autorce zajistil Státní cenu za literaturu. Porovnáváme-li to se současným standardem, kdy českému autorovi stačí pět tisíc prodaných výtisků jeho knihy pro označení bestseller, jedná se o výjimečný fenomén.

Knížní trh je odvětví kapitálově náročné, spolu s patrnými náklady, jakými je provoz kamenných prodejen, skladovacích prostor, zaměstnanecké mzdy atd., musí být brán v úvahu komisní prodej³, tedy princip spočívající ve fyzickém předání knihy od nakladatele do komise knihkupci. K úhradě knihy dochází až v době prodeje (zpravidla) koncovému zákazníkovi, do tohoto bodu je kniha stále majetkem nakladatele, a tato doba může být různě dlouhá a je závislá na mnoha faktorech, což přispívá k zmíněné kapitálové náročnosti knižního trhu.

³ Obecně upraven zákonem č. 89/2012 Sb. § 2455 až 2470.

V neposlední řadě musíme uvést, že knižní trh podléhá sezónním periodickým změnám – o učebnice je zájem v srpnu a září, komerční knihy se prodávají lépe v období adventu apod. Knižní trh dále, stejně jako jiná odvětví, sleduje aktuální trendy. V posledních letech byl tedy zaznamenán například zájem o dětskou literaturu, rostoucí zájem o ilustrované knihy a komiksy, příklon k literatuře faktu a stoupající popularita elektronických knih a médií (Pistorius, 2003, str. 19).

2.1. Dominantní aktéři knižního trhu

Albatros Media, a.s.

Českému knižnímu trhu dominuje Albatros Media, a.s.⁴, do roku 1969 pod názvem Státní nakladatelství dětské knihy (SNDK), které jako jedno z mála státních nakladatelství přežilo tržní transformaci z důsledku privatizace a jedná se tak o jedno z nejstarších nakladatelství u nás. Mimo svou nakladatelskou činnost provozuje i knižní distribuční síť DISTRI.CZ, ve které se věnuje především distribuci knih z vlastní produkce prostřednictvím značek *Albatros*, *Bizbooks*, *Computer Press*, *B4U Publishing*, *CooBoo*, *CPress*, *Domino*, *Edika*, *Egmont*, *Fragment*, *Garamond*, *Knih Zlín*, *Management Press*, *Mladá fronta*, *Motto*, *Panteon*, *Vyšehrad* a *XYZ*. Zvláštní část tvoří značka *Pointa*, on-line platforma, která umožňuje autorům financovat vydání své knihy formou crowdfundingu. Skupina zároveň zajišťuje provoz obchodu *Palmknihy.cz*, nejvýznamnějšímu portálu pro nákup elektronických knih, kde od předloňského roku je možné zakoupit i knihy v tištěné podobě.

S AM spolupracují světoví zavedení autoři – stejnojmenná značka *Albatros* je výhradním vydavatelem autorů, jakými jsou například Astrid Lindgren či J. K. Rowling, a

⁴ Na základě Zprávy o českém knižním trhu 2021/2022

zavedených ilustrátorů (Václav Čtvrtek, Ondřej Sekora a další). V *Knize Zlín* vychází kriminální romány z pera Jo Nesbø, *Panteon* je výhradním vydavatelem knih Jonase Jonassona atd.

Euromedia Group, a.s.

Akciová společnost Euromedia Group, založená v roce 1991, v podstatě od svého začátku staví na odkupování a přidávání menších nakladatelství do svého portfolia. Mezi léty 1999-2000 EMG odkoupila značky *Odeon*, *Ikar* a *Universum*. V roce 2014 založila skupiny EMG značku *Yoli*, která se věnuje žánru young adult literatury a o dva roky později značku *Esence* zaměřenou na životní styl. V témže roce odkoupili známé nakladatelství *Pragma*. V roce 2017 založili úspěšnou dětskou značku *Pikola* a o rok později došlo k největšímu nárustu odkoupením značek *Laser* (fantasy a sci-fi), *Brána* (historické romány) a *Listen* (současná česká próza), a založení vlastní značky *Kalibr* (detektivní romány a thrillery). V témže roce došlo též k akvizici knihkupecké sítě *Neoluxor*, čímž se EMG stalo důležitou částí i v rámci maloobchodního prodeje. *Neoluxor*, nyní pod názvem *Luxor*, má na devětatřicet poboček a e-shop *luxor.cz*, spolu s e-shopem *booktook.cz*, tvoří stěžejní bod celého on-line prodeje EMG. Nejaktuálnější změnou se stala značka *Témbr*, jenž se věnuje výhradně audioknihám. EMG ji přidalo ke svému portfoliu v roce 2020.

Skupina se zaměřuje primárně na nakladatelskou činnost prostřednictvím svých dvanácti značek, na činnost velkoobchodní, která byla v posledních letech rozšířena akvizicemi společností Bookretail a Bohemian Ventures, a na činnost maloobchodní, především prodej koncovým zákazníkům přes svůj portál *Knížní klub*, jehož výhodné ceny (podmíněné plněním určitých nákupních povinností) pravidelně využívá více než 200 tisíc

členů. EMG zároveň patří mezi tři největší distributory v České republice a nadto mají téměř dvojnásobný obrat oproti zbylým konkurentům (Kosmas a PEMIC Books)⁵.

Grada Publishing, a.s.

Vedoucí pozici na poli odborné a populárně naučené literatury drží Grada Publishing, primárně knihy vycházející pod stejnojmennou značkou *Grada*. Nakladatelství dále provozuje značku *Cosmopolis*, která se věnuje české i světové beletrii, a *Bambook* zaměřenou na dětskou literaturu. Značka *Alferie* má pod sebou o poznání a životním stylu, *Metafora* se drží svého zaměření z dob před akvizicí a věnuje se krásné a populárně-naučné literatuře. V neposlední řadě Grada stále rozvíjí svou elektronickou knihovnu *Bookport*, která, na rozdíl od jiných portálů nabízející e-knihy, funguje na obdobném principu jako populární platformy na sledování filmů a seriálů (Netflix, Disney+ aj.), tedy jako předplatné časově omezeného přístupu k celé nabídce knih, bez pořízení titulu v pravém slova smyslu.

Právě aplikace *Bookport* a další online aktivity dokládají nárůst zájmu a elektronické knihy o 57 % oproti roku 2021⁶, kdy tvořily jen málo přes 10 % celkového obratu⁷.

2.2. Knižní distribuce

Knižní distribuční síť lze vnímat jako důležitý propojovací mezičlánek cesty od nakladatele ke knihkupci. Vyjma klasické možnosti fakturace prodaných knih distributorem knihkupci existuje také možnost remitendy – jedná se o neprodanou část nákladu tiskovin, která je vrácena zpět distributorovi za stejnou jako pořizovací cenu v předem smluvených termínech. Knižní distribuce na českém území je stabilní, byť výrazně konkurenční, prostředí, které po

⁵ Viz kapitola 2.2. Distribuce.

⁶ Sviták, M. *Zpráva O Českém Knižním Trhu 2021/2022*. Kapitola 5. str. 15-17. Svaz českých knihkupců a nakladatelů, 02022.

⁷ Břejlová, I. "Nakladatelství Grada Slaví 30 Let A Růst Navzdory Omezením. Čtvrtmiliardové Tržby Táhlo I Předplatné E-knih". *Czechcrunch.cz*, vol. 2014-2023, 2021.

několik let zůstává bez větších změn. Dvě ze tří největších nakladatelských značek, AM a Grada, si zajišťují vlastní distribuci a zbytku trhu dominuje EMG, Kosmas, PEMIC Books a Pavel Dobrovský – BETA.

Kosmas, s.r.o., má výhradní právo na distribuci knih z nakladatelství *Argo*, *Prostor*, *Torst*, *Alpha Book*, *Malvern*, *Volvox Globator* a *Zed*. PEMIC Books, a.s. je výhradním distributorem *Ottova nakladatelství* a vlastní značky *Bookmedia*. Mimo to jsou nevýhradním distributorem řady dalších nakladatelství a vlastní poloviční podíl největší české audioknižní platformy *Audioteka.cz*.

Mimo AM a Gradu si vlastní distribuci zařizuje řada jiných nakladatelů, mezi nimi například Alpress či Portál. Za zmínku stojí též jisté bourání nakladatelských konvencí od autorů, jakými byla například Simona Monyová, která spolu s manželem založila roku 2002 vlastní nakladatelství a romány si vydávala výhradně sama. A zvláštní kategorii tvoří i elektronické knihy, neboť jsou spojeny s téměř žádnými až nulovými náklady na distribuci a skladovací prostory. Byť je tento fakt vyvážen rizikem z pirátských kopií a nelegálního šíření, uživatelská oblíbenost e-knih určuje i nabídku – ke konci předloňského roku měli čeští čtenáři k dispozici okolo 20 tisíc titulů od téměř všech tuzemských nakladatelských značek a jen za rok 2021 se prodalo více než 1,45 milionů kusů⁸. Beze sporu na tom má zásluhu i nižší cena, která je průměrně o 68% nižší oproti pořizovací ceně tištěné knihy a svou roli hraje i stín pandemických opatření z posledních let, kdy během doby zavřených knihkupectví rostly tržby e-shopů, například v případě Grady až o 88 %⁹.

⁸ Žáková, H. *Zpráva O Českém Knižním Trhu 2021/2022*. no. Kapitola 8., Svaz českých knihkupců a nakladatelů, 02022.

⁹ Břejlová, I. "Nakladatelství Grada Slaví 30 Let A Růst Navzdory Omezením. Čtvrtmiliardové Tržby Táhlo I Předplatné E-knih". *Czechcrunch.cz*, vol. 2014-2023, 2021.

3. Autorská práva a překladatelská praxe

Překlad jakéhokoliv díla je nicméně, stejně jako každá jiná autorská práce, chráněn autorským zákonem, jenž vstoupil v platnost k 12. květnu 2000 a jehož účinnost nastala k 1. prosinci roku 2000. *Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon)* mimo jiné jasně říká, že: „Předmětem práva autorského je také dílo vzniklé tvůrčím zpracováním díla jiného, včetně překladu díla do jiného jazyka.“¹⁰ Toto autorské právo zahrnuje i výlučná osobnostní a majetková práva, a zatímco autor má možnost smluvně udělit výkon práv majetkových i jiné osobě, práva osobnostní jsou sloučena s autorem, tedy nepřevoditelná a zanikají až autorovou smrtí, popřípadě smrtí posledního z kolektivu autorů. Majetkové právo, jenž zahrnuje i například právo na odměnu a právo dílo užívat, ovšem zaniká až 70 let od autorovi smrti, během kterých nárok na odměnu připadá autorovým dědicům. V případě překladové literatury je situace obdobná, pouze s rozdílem, že 70letá ochranná lhůta běží jak od smrti autora díla, tak od smrti autora překladu. Po uplynutí této doby může kdokoliv s dílem zacházet dle svého uvážení – tedy může být vydáno kýmkoliv bez vyplacení odměny dědicům, bez uznání autorství, a to zcela legálně.

Jak již bylo zmíněno, v České republice není možnost převést svá autorská práva, ale lze udělit licenci, tedy výhradní či nevýhradní právo dílo vydávat a šířit po dobu smluvně určenou. Výhradní právo se standardně uděluje na období tří až pěti let, v předpokladu bestselleru až deset let.

Pokud bychom se dále zaměřili na vlastní zdůvodnění potřeby právní ochrany, mohli bychom využít odůvodnění Gordona (1992), který tuto nezbytnost vysvětluje jak existencí

¹⁰ „Zákon Č. 121/2000 Sb., O Právu Autorském, O Právech Souvisejících S Právem Autorským A O Změně Některých Zákonů (Autorský Zákon).“. *Zákony Pro Lidi*.

asymetrického tržního selhání, tak též existencí vězňova dilematu. Jinými slovy práva duševního vlastnictví jsou žádoucí pro zamezení nadměrnému a nijak nekompensovanému používání, což vede k přijatelné optimální produkci a spotřebitelské dostupnosti. Musí být nicméně zmíněno, že problematika autorských práv překladatelů se v dostupné literatuře a studiích řeší pouze okrajově, což může být dáno převahou amerických výzkumných prací, pro něž není téma překladové literatury natolik ožehavé a aktuální jako v České republice a dalších evropských státech. Na našem území se tématu věnoval například Pavol Minárik, který ve své ekonomické analýze prozkoumal dvě možnosti úpravy autorského překladatelského práva a jeho možného zefektivní, vycházející z porovnávání nákladů tvorby díla a tvorby překladu¹¹.

3.1. Copyright

Jak již bylo zmíněno výše, na každý vytvořený text se v České republice automaticky vztahuje autorské právo § 9 zákona č. 121/2000 Sb. dle Bernské úmluvy. Je nicméně zvyklostí do autorské tiráže díla umisťovat i copyrightovou značku s příslušným symbolem ©. Copyrightový symbol má ovšem výhradně informativní funkci, neboť dílo je chráněno automaticky a jeho právní význam je zcela opominutelný. Často tedy dochází k záměně pojmů, kdy je copyrightová značka vnímána jako vyjádření autorských práv, což není zcela pravdivé. Copyright je právní ochrana díla v zemích, kde se uplatňuje *common law*, tedy země jako je například Velká Británie či Spojené státy. Na rozdíl od našeho autorského práva uznává copyright jako autory i právnické osoby a zároveň chrání jen díla registrovaná.

¹¹ Minárik, P. "Copyright A Právo Na Překlad: Ekonomická Analýza". *Politická Ekonomie*, no. 1., University of Economics, 2012, pp. 101-112.

V následujících částech bude tedy též přihlíženo do impress děl, nicméně musí být podotknuto, že význam copyrightové značky je pouhou zvyklostí a není zákonodárným ukazatelem.

3.2. Jak vzniká překladatel

V České republice lze vystudovat samostatné překladatelství na několika univerzitách a překlad se také vyučuje v různých úrovních v rámci mnoha filologických oborů. K překladu literárních textů se student dostane v rámci navazujícího magisterského studia Překladatelství a tlumočnictví na Univerzitě Karlově, navazujícího magisterského studia na Masarykově univerzitě v Brně (obory Překladatelství anglického jazyka, Ruský jazyk, Humanitního studia, Překladatelství a tlumočnictví), v neposlední řadě na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích v rámci navazujícího magisterského studia Překladatelství a na mnoha dalších univerzitách napříč obory. Výkon povolání překladatele ovšem není nijak zákonem omezen a může ho tedy vykonávat kdokoliv bez profesní průpravy či vzdělání. Výjimku zde tvoří soudní překladatelé a tlumočníci zapsáni v seznamu tlumočnicků a překladatelů Ministra spravedlnosti, kteří jsou oprávněni k činnosti a odborně způsobilí dle § 7 odst. 1 písm. a), tedy získali minimálně vysokoškolské magisterské vzdělání, mohou doložit minimálně pět let aktivní překladatelské nebo tlumočnické praxe, absolvovali doplňkové studium pro překladatele a tlumočníky v oblasti práva na univerzitě s magisterským programem právo a právní věda, a úspěšně složili vstupní zkoušku podle § 10¹².

Jak již bylo řečeno, zákon nijak nereguluje podmínky výkonu povolání uměleckého překladatele a veřejnost je obecně vzato přesvědčena, že stěžejním předpokladem pro překladatelskou činnost je bezchybná znalost cizího jazyka. Odborníci a překladatelé ovšem

¹² Zákon Č. 354/2019 Sb., O Soudních Tlumočnících A Soudních Překladatelích Ve Znění Zákona Č. 166/2020 Sb. 1 Jan. 2021.

tvrdí opak, Hana Linhartová (2008) výstižně formulovala, že jsou to právě kvalifikovaní překladatelé, kteří pečují o „bohatství, pestrost a působivou sdělnost mateřštiny¹³“ a měli by tedy v první řadě perfektně ovládat svůj rodný jazyk.

Překladatele krásné literatury, ať už se vzděláním či nikoliv, k překladu pozve zpravidla nakladatel. Jak nicméně shrnula Karolína Zamora ve své práci (2019), v současné chvíli není k dispozici aktuální a moderní databáze, jež by umožňovala snadnou orientaci a rychlé vyhledávání překladatelů. Z valné většiny tedy vybírá nakladatel z překladatelů, s nimiž již v minulosti navázal spolupráci, případně se bere v potaz doporučení. Chybějící moderní databáze souvisí s faktem, že i seznamů a publikacích, které by překladatele uváděly, je poskrovnu. Situaci nezlehčuje zvyk překladatelů kombinovat typy a druhy textů s nimiž pracují, ať už se jedná o umělecké či odborné texty nebo tlumočení, což jakoukoliv katalogizaci znesnadňuje. Situace je jiná na Slovensku, kde se o jednu z výjimek se zasloužily například Olġga Kovačičová a Mária Kusá se svým dvoudílným *Slovníkem slovenských prekladateľov umeleckej literatúry 20. storočia* (2015-2017).

Výjimečné překladatelské počiny jsou také pravidelně oceňovány v rámci několika literárních cen a kategorií. Široké veřejnosti nejznámější, a pravděpodobně nejmedializovanější, je výroční udílení ceny Magnesia Litera (kategorie Překladová kniha), Cena Josefa Jungmanna, kterou uděluje každoročně Obec překladatelů za nejlepší překladové dílo v oblasti prózy, poezie či dramatu, a Státní cena za překladatelské dílo, jenž každoročně uděluje Ministerstvo kultury k příležitosti státního svátku 28. října. Pro zviditelnění mladých a začínajících překladatelů se pořádají soutěže, nejznámější z nichž je pravděpodobně Soutěž Jiřího Levého pro začínající překladatele do 35 let, kterou též pořádá

¹³ Linhartová, H. "Překladatel Bere 150 Korun Za Stránku, Ale Měl By Brát Třikrát Tolik Zdroj: https://www.idnes.cz/Zpravy/Archiv/Prekladatel-Bere-150-Korun-Za-Stranku-Ale-Mel-By-Brat-Trikrat-Tolik.a080820_164400_Kavarna_Bos". *Idnes.cz*, 2008.

Obec překladatelů. Tyto a mnohé další ceny s posláním propagovat kvalitní literaturu a dobře odvedenou práci mají, spolu s anticenami jako je například Skřípec, mimo jiné zásluhu na snaze zpopularizovat tematiku a problematiku překladů široké veřejnosti. Musí být ale poznamenáno, že běžný čtenář se až na výjimky neorientuje v překladatelské problematice a nadto povětšinou není schopen posoudit překladatelovy schopnosti před koupí knihy, mnohdy se tedy překladatel do jisté míry „veze“ na reputaci a popularitě knihy, potažmo autora¹⁴. Pokud bychom se ale na téma dívali ještě z širšího úhlu, nabízí se otázka, zdali u čtenářova výběru knihy hraje překladatel roli a pokud ano, jak výraznou.

3.2.1. Aktuálnost a zastarávání překladu

Jakákoliv původní tvorba je vždy jedinečná a zcela neopakovatelná, kdežto jedním ze základních rysů překladového díla je naopak jeho téměř nekonečná možnost realizací.

Jiří Levý (2012) nesynchronní rychlost zastarávání originálu a překladu vykládá menší dávkou nadání a tvořivosti, kterým disponuje překladatel oproti autorovi a zároveň jeho „zajetím“ v jazykových prostředcích jeho mládí a neschopnosti práce s proměnlivým jazykem, což je jeden z důvodů, proč stále v mnohých překladech můžeme narazit na nadužívané záporové genitivy, infinitivy končící na -ti, přechodníky apod. Dle Popoviče (1975) naopak překlady snáze podléhají stárnutí právě díky jejich „otevřenosti“ a pro přílišnou snahu překladatelů překládat pro současné čtenáře. Na zastarávání překladů nicméně nese svůj podíl viny též kolísání mezi různými překladatelskými metodami. Požadavek na věrné překlady trvající do začátku 20. století měl za následek velké množství přeložené literatury, která je pro současného čtenáře nepřístupná a téměř nečitelná. Postupná změna 20. století

14 Pro příklad můžeme uvést román Michela Houellebecqa *Mapa a území* (La carte et le territoire, 2010), který je i přes všechnu kritiku překladu populárním a dobře prodávaným titulem.

začala favorizovat tzv. substituční teorii „v níž se s ekvivalenty pracuje jako s dobovými styly nebo jazykovými funkčními vrstvami“ (Levý 1996, str. 207) a přestože tedy novodobé překlady nejsou natolik přesnou a věrnou kopií, jako tomu bylo před nástupem substituční teorie, zprostředkovávají čtenáři věrnější pocit z četby jako takové.

V návaznosti na téma zastarávání překladu a zaměření Knih Dobrovský na povinnou a literaturu nelze opomenout termíny kánonu a kanonické literatury, jejichž samotná definice je rozporuplná a těžko definovatelná. Petr Bílek (2007) charakterizoval kánon přirovnáním k mapě, která má mimo jiné reprezentační charakter a stává se tedy určitým zástupcem celé škály obdobných děl. Harold Bloom (2002) se naopak o kánonu vyjádřil jako o skupině textů, které bojují o přežití, zároveň ale uvádí, že nelze definitivně určit, co do kánonu západní literatury patří a co nikoliv, neboť onen seznam se může a bude lišit na základě toho, kdo ho předkládá. Při vstupu titulu mezi kanonická díla hraje klíčovou roli právě i jeho překlad a v této souvislosti stojí za zmínku tzv. generační překlady, tedy tendence běžná hlavně po konci druhé světové války, ve které každá generace inklinovala k vytvoření svého vlastního překladu klasického díla. Časové rozpětí může být samozřejmě kratší, přestože mnohem častěji delší, než je trvání jedné generace. Opakovaným vydáváním jednoho a téhož překladu se docílilo až určité kanonizace konkrétního překladu a pevnému zakotvení v podvědomí čtenářů. Zde bychom mohli doplnit o zmínku, že každá generace, a tedy i každý generační překlad, podvědomě reaguje a odráží vztah pisatele k aktuálnímu politickému a kulturnímu dění vlastního národa¹⁵ a v neposlední řadě, že rychlost zastarávání překladu je přímo úměrná rychlosti vyvíjení samotného jazyka.

¹⁵ Levý, J. *Umění Překladu*. 4 ed., Miroslav Pošta – Apostrof, 02012.

4. Knihy Dobrovský na českém knižním trhu

Knihy Dobrovský mají v tuto chvíli na třiačtyřicet „kamenných“ poboček po celé republice. Jejich největší konkurenty tvoří knihkupectví Kanzelsberger s třiašedesáti pobočkami a Luxor, který v České republice najdeme čtyřicetkrát. Knihy Dobrovský se začaly soustředit na nakladatelskou činnost v roce 2013, kdy se věnovaly téměř výhradně české a klasické světové literatuře prostřednictvím značky *Edice Knihy Omega*. Nakladatelství během pár let prošlo velkými změnami a nyní v něm, už pod názvem *Naše nakladatelství*, nalezneme dvanáct specializovaných značek – *Drobek*, který se soustředí na knihy pro nejmenší, *King Cool*, kde se věnují žánru young adult, *Fobos*, zaměřený na sci-fi a fantasy literaturu, detektivky vycházejí pod značkou *Vendeta*, biografie a knihy pro ženy vydává *Kontrast* a v podobné duchu i *Kontrast Vintage*, erotické romány má pod taktovkou *Red*, odborné publikace najdeme pod značkou *Pangea*, *Via* je zaměřena na osobní rozvoj a *Edice Knihy Omega* se i nadále věnují české i světové klasice. Nejnovější značkou je *Gate*, zaměřena na japonské komiksy – manga. *Gate* vydalo svou první publikaci v květnu 2022 - *Zdál se mi zase ten stejný sen 1* (Yoru Sumino a Idumi Kirihara, 2016) a téměř okamžitě si našlo své příznivce i odpůrce (viz kapitola 4.2.). Nejvíce pozornosti na sebe ovšem strhává relativně nová značka, které je primárně věnována i tato práce. Značku *1400*, jenž příznačně nese svůj název podle roku narození Johannese Gutenberga, představil na facebookové stránce *Knižní závisláci* ředitel marketingu Adam Pýcha na konci roku 2020.

4.1. Nakladatelská strategie

Knihy Dobrovský razí marketingovou strategii zaměřenou na úzký kontakt se zákazníky, ať už prostřednictvím Facebooku, Instagramu, TikToku a dalších sociálních sítí, tak i prostřednictvím SMS či emailu. Jen facebookovou skupinu *Knižní závisláci*, tedy skupinu

„založenou knižními závisláky ze společnosti KNIHY DOBROVSKÝ“¹⁶ tvoří přes 59 tisíc uživatelů¹⁷. Skupina je aktivní od konce roku 2018, má mimo jiné vlastní merch, soutěže a akce jen pro členy skupiny nebo pravidelného „závisláckého velvyslance“. Čtenáři a zákazníci Knih Dobrovský ve skupině sdílejí tipy na čtení (téměř výhradně publikace *Našeho nakladatelství*), veřejně píší pochvaly, stížnosti či dotazy ohledně nákupů a akcí. Tato customer-oriented strategie Dobrovského jen potvrzuje trend posledních let – především zaměření na využívání sociálních sítí a spoluprací s tzv. influencery, kdy se jedná o velmi efektivní a relativně nenáročný způsob přiblížení svých produktů potencionálním zákazníkům. Pro představu můžeme uvést Lucii Zelinkovou, jejíž instagramový profil (@luciezel) má přes 100 tisíc sledujících, přičemž jednotlivé příspěvky týkající se knih mají v průměru 1500 označení like¹⁸. Co nicméně čtenáři a instagramoví followeři mnohdy přehlíží je často skrytý zájem knižních influencerů – Lucie Zelinková je vedle své influencerské kariéry zároveň ředitelka online marketingu pro EuroMedia Group, Jana Benešová (@janabenesova) má přes 7 tisíc followerů na Instagramu a je zároveň obsahovou specialistkou pro Martinus.cz, ve facebookové skupině Knižní závisláci se mohou objevovat knihy téměř výhradně vydané či alespoň pořízené z knihkupectví Dobrovský atd. U recenzích knih, které obdrželi influenceři v rámci spolupráce jsou mimo jiné jen zřídka negativní formulace. Zpravidla se též jedná o čtenářsky přístupnější tituly, které jsou veřejností považovány za momentální bestsellery, jako jsou například romány Aleny Mornštajnové či Patrika Hartla. Můžeme také registrovat odklon od objektivních recenzí a výraznou oblíbenost laických recenzí založených na subjektivních dojmech.

¹⁶ „Knižní Závisláci“. *Facebook*, 2018.

¹⁷ Na základě dat z listopadu 2022.

¹⁸ Na základě dat z prosince 2022.

Mimo výše zmíněné by se dalo říci, že Dobrovský cílí na čtenáře, kteří upřednostňují kvantitu nad kvalitou. Není výjimkou, že se v nejrůznějších sezónních akcích a výprodejích dá pořídit kniha do 50 Kč či v časově omezených možnostech nakoupit v akcích jako je například 1+5 knih zdarma¹⁹. V sekci DOBRO.BLEŠÁK se pravidelně objevují knihy z nejrůznějších nakladatelství s až poněkud komickou cenou 29 Kč²⁰. DOBRO.BLEŠÁK však ale neplní onu funkci, jakou by jeho název napovídal neboť, jak Dobrovský sám uvádí, „Nejedná se o žádný výprodej, ale kategorii, kterou pravidelně plníme novými a zajímavými tituly za extrémně nízké ceny.²¹“ Nabízí se tedy otázka, jak si může Dobrovský dovolit u mnohdy relativně nedávno vydaných titulů výrazně nižší ceny než jeho konkurenti. Pro příklad můžeme uvést nedávný populární thrillerový počín nakladatelství *Fobos* (patřící pod *Naše nakladatelství*) *Znamení mrtvola* (Augustina Bazterrica, 2022), který je dostupný v síti Luxor za 369 Kč (na e-shopu se slevou za 295 Kč), v kamenné prodejně Kanzelsberger za 389 Kč (na e-shopu za 331 Kč) a v Knihkupectví Dobrovský za pouhých 149 Kč²². Konkrétně u tohoto titulu uvádí Dobrovský jako běžnou, maloobchodní cenu určenou nakladatelstvím 369 Kč, od nového roku ji ovšem na svém e-shopu nikdy nenabízel dráž než za 289 Kč.²³ Nutno zmínit, že se jedná o praxi běžnou neboť tím, že v České republice nejsou stanovené pevné ceny knih, může se cena za výtisk u jednotlivých prodejců libovolně lišit.

¹⁹ 1+5 ZDARMA aneb šest knih za cenu jedné v rámci akce *Knížkovej trvá* na e-shopu Knihy Dobrovský mezi 13.-29. březnem 2023, výjimkou ale nejsou ani akce 1+7 zdarma, 1+3 zdarma atd.

²⁰ K 15.3.2023 jsou na DOBRO.BLEŠÁKU dvě knihy za 9 Kč – *Knih noci* (Calderón Rodrigo Blanco, 2017), jejíž doporučenou prodejní cenu Odeon uvedl jako 349 Kč a *Ne, pane premiére* (Roman Joch, 2013) s doporučenou cenou nakladatele Deus 249 Kč.

²¹ Dostupné z: „<https://www.knihydobrovsky.cz/blog/znete-nas-dobro-blesak-2192>“

²² Data k březnu 2023.

²³ Vývoj ceny dostupný z „<https://www.knihydobrovsky.cz/kniha/znamenita-mrtvola-433433085>“

4.2. Přijímání Našeho nakladatelství veřejností a mediální ohlasy

I přese všechnu snahu odborníků poukázat na leckdy pochybné praktiky *Našeho nakladatelství*, široká veřejnost je vůči osočením stále apatická a Dobrovský se těší trvalé popularitě. Počiny snažící se poukázat na jednání Dobrovského jsou několikaleté, nicméně do širší veřejnosti se téma dostalo až v roce 2017, po udělení tří Skřípců, článku v časopisu *Reflex*²⁴ a mimo jiné díky rozhovoru, který poskytl Viktor Janiš pro *Forum24*, kde promluvil o sporu s tehdejší obchodním ředitelem Štěpánkem Havránkem, ve kterém výstižně a jednoduše popsal základní model nakladatelství:

„Vyberou si klasické dílo z kánonu světové literatury, které je volně šiřitelné. Pak si vyberou prvorepublikový nebo ještě starší překlad, u něž se lze důvodně domnívat, že uplynulo sedmdesát let od smrti překladatele, tudíž práva budou volná. Knihu oskenují, udělají OCR a zběžnou jazykovou úpravu a pustí na trh. A vzhledem k tomu, že odpadly velké náklady s dvojími právy, mohou knihu nabídnout za atraktivní cenu.“²⁵

Každopádně po Janišově rozhovoru zájem veřejnosti víceméně uvadl, a přestože v povědomí odborníků prohřešky Dobrovského zůstaly, vyjma několika článků spojených s výročním udílením anticeny Skřípec, mediální ohlasy a zájem poněkud utichl.

Naše nakladatelství ale obdrželo jistou vlnu kritiky i mimo rámec klasické literatury a plagiátů překladů a sice ve spojení s jejich nejnovější značkou *Gate*, která je zaměřena na vydávání výhradně japonských komiksů – mang. Například japanolog Tadeáš Jojko, vystupující na internetu pod přezdívkou Meon, vydal na svém youtubovém kanálu video²⁶, ve kterém, mimo kritiky sazby, fondu a dalších náležitostí samo o sobě klíčových pro manga, osočil onu novou značku *Našeho nakladatelství* z žalostného provedení a kostrbatého překladu. Kritika přišla i z řad čtenářů prostřednictvím TikToku i instagramových komentářů a přestože se, dle

²⁴ Kadlecová, K. “Nakladatelství Omega Si K Dvěma Překladatelským Anticenám Skřípec Může Přidat Další Ostudu”. *Reflex*, 20 Jan. 2023.

²⁵ Jandourek, J. “Viktor Janiš: Vydávají Mizerné Překlady A Kritikům Vyhrožují „Právními Kroky“”. *Forum24*.

²⁶ Meon. “Mangy Od Dobrovského Jsou Katastrofální”. *YouTube*, 2022.

mínění Tadeáše Jojka, na vydání komiksů od *Gate* podíleli zkušení japanologové, jednoznačně postrádali potřebné bohemistické vzdělání, čímž se dostáváme zpět ke komentáři Hany Linhartové (2008), zastávající názor, že překladatel by měl na prvním místě pevně ovládat svou mateřštinu. Na tuto kritiku mang zareagoval ředitel marketingu Adam Pýcha na svém osobním profilu na TikToku (@adampycha) nahráním osmi krátkých videí, ve kterých, přestože vše „není stoprocentní,“ odmítá veškeré námitky a kritiku.

4.2.1 Anticena Skřípec

Obec překladatelů (dále OP) udílí každoročně v květnu anticenu Skřípec, za „překladové dílo, které vykazuje závažné nedostatky v převodu z cizího jazyka do češtiny²⁷“. Ocenění může získat jakýkoliv překlad, jenž vyšel během uplynulých pěti let, buď na základě své kvality či za hrubé porušení autorských práv překladatele (které bylo zaznamenáno v témže časovém úseku). Nominovat kandidáta na cenu může kdokoliv a ono nominované dílo, včetně dvou odborných posudků, posuzuje výbor jmenovaný OP. Historie anticeny sahá až do roku 1994, kdy ji jako první obdržel román E.L. Doctorowa s překladem Zuzany Čaplové²⁸ a vyjma výjimečných situací, jako bylo například zrušení ročníku s ohledem na covidová opatření, jsou překlady s každoroční periodicitou „natahovány na skřípec.“

Svou první cenu si Dobrovský odnesl už v roce 2013 za částečný plagiát souboru *Meč s fénixem a jiné povídky* Roberta E. Howarda a za absolutní plagiát románu Charlotte Brontë *Jana Eyrová*, tedy hned v tom samém roce, kdy započala Omega své knihy vydávat. Další Skřípec obdrželi hned v roce 2015 za „zavrženíhodný způsob vydávání klasické literatury v dávno zastaralých překladech²⁹ a ještě jeden jen o rok později, tentokrát za

²⁷ „Anticena Skřípec“. *Obec Překladatelů: Czech Literary Translators' Guidy*, 20 June 2023.

²⁸ Tamtéž.

²⁹ Tamtéž.

román Eliny Hirvonen *Až vyprší čas* v překladu Jany Maškové. Další cena na sebe nenechala dlouho čekat a tak ji třetím rokem v řadě obhájili s publikací Chrise Bowerse *Novak Djokovič* s překladem Lucie Paulové. Prozatím poslední páté ocenění získal Dobrovský v roce 2021 na základě neustávajícího vydávání plagiátů překladů klasické literatury.

Co je mimo jiné na ocenění Skřípce zajímavé, je právě reakce Dobrovského, konkrétněji generálního ředitele e-marketingu Adama Pýchy, který se nechal ve veřejné facebookové skupině Knižní závisláci slyšet, že si „klidně na někoho špínu hodí,“ protože je z toho „naprosto v šoku.³⁰ Mimo označení řečeného za nepravdu a chybné informace se vyjádřil, že nakladatelství nebylo kontaktováno a že s nimi nikdo nekomunikoval, přičemž OP ve statutu ceny jasně stanovuje, že „ Osoby, jichž se výrok poroty bezprostředně týká, jsou o udělení anticeny informovány v předstihu“³¹, jedná se nicméně o slovo proti slovu. Aby Dobrovský ale dále zamezil jakýmkoliv diskusím ohledně vydávání plagiátů a kvality překladů uchýlil se k vypnutí možnosti komentářů, každopádně těch pár, které facebookoví uživatelé stihli zveřejnit, poměrně jasně vyjadřují souhlas s názorem OP³².

Co je ovšem více než jednoznačné, je skutečnost vyplývající z mnoha nominací i posudků a sice, že činnost celého nakladatelství je pochybná a problematická jak s ohledem na respektování a adekvátnost překladu vůči originálu a autorovi, tak s přihlédnutím k nedostatečným profesionálním způsobům redakce až k otázce etiky celého nakladatelství.

³⁰ Dostupné na facebookové skupině *Knižní závisláci*

<https://www.facebook.com/groups/kniznizavislaci/posts/900262240696603>.

³¹ „Anticena Skřípec“. *Obec Překladatelů: Czech Literary Translators' Guidy*, 20 June 2023.

³² Například uživatel Dexter Caulfied se vyjádřil výstižně: „Omega je ostuda nad ostudu a všichni neboží klasici, kteří v ní vyšli, z toho doteď musí rotovat v hrobě jak rychlořezný vrtáky. Hnus a absolutní neúcta k nejlepším světovým dílům.“

4.3. Skladba vydávaných titulů edice 1400

V následující části bude představen rozbor titulů vydaných *Naším nakladatelství* v edici 1400. Přehled byl zhotoven na základě záznamů katalogu Národní knihovny, přičemž za jednotlivé tituly byly považovány všechny, které mají přiřazené vlastní ISBN. Kompletní soupis děl je k nahlédnutí na str. 67- 70 (Příloha 1 – Soupis titulů z edice 1400).

Značka 1400, jak je charakterizována na stránkách *Našeho nakladatelství*, by měla přinášet „tituly, které se stanou absolutní literární klasikou. Přetrvávají po generace a čtenáři v nich vždy odhalí věci nové, světové a jedinečné³³.“ Až na výjimky bychom tedy všechna vydaná díla značky 1400 mohli zařadit do pomyslné škatulky „klasiky“. Za výjimku by se daly považovat dva tituly autorky Lucy Maud Montgomery (*Emily z Novoluní, 2021* a *Emily zdolává překážky, 2022*), které v češtině vyšly poprvé a mohli bychom tedy zpochybnit jejich zařazení mezi literární klasiky.

První titul vyšel v edici 1400 v lednu 2021 a za pouhé dva roky si značka připsala na své konto na 53 knih, z čehož bylo 17 novel původně českých (cca 32 %) a 36 novel přeloženo do českého jazyka (cca 68 %) z pěti různých světových jazyků, přesněji z angličtiny (celkem 22 knih), francouzštiny (6), němčiny (5), ruštiny (2) a italštiny (1).

Celkem	2023³⁴	2022	2021
53	8	23	22

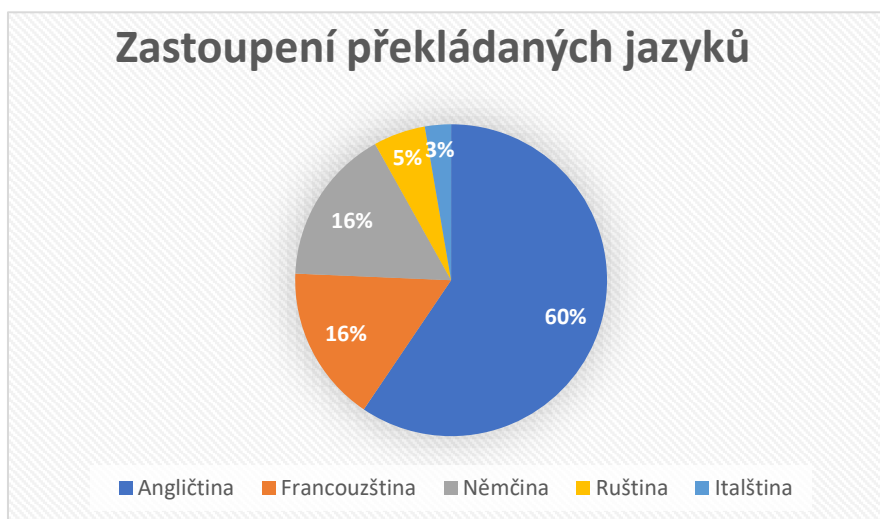
Tabulka 1 - Počet vydaných titulů v průběhu let

Přestože historie edice 1400 není prozatím tak obsáhlá, aby bylo možno vyvozovat závěry, lze předpokládat, že se značka bude držet zhruba stejného, zvolna narůstajícího, kurzu co do

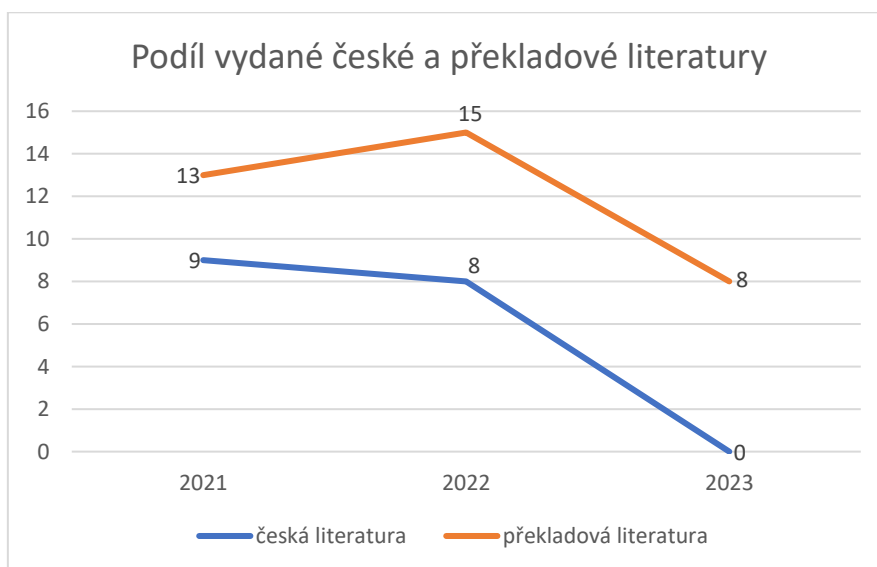
³³ *Naše Nakladatelství: O Nás*. Dostupné z: <https://www.nasenakladatelstvi.cz/o-nas>

³⁴ K březnu 2023.

množství vydávaných titulů³⁵. Ve srovnání s jinými značkami *Našeho nakladatelství*, zastává edice 1400 přední příčky v množství vydaných titulů – například značka *Red*, zaměřená na červenou knihovnu, vydala během svého prvního roku působení jen deset titulů, *Drobek* (dětská literatura) ještě o čtyři méně a *Fobos* (fantasy, sci-fi a hororová literatura) pouhé čtyři.



Obrázek 1 - Zastoupení překládaných jazyků



Obrázek 2 - Podíl vydané české a překladové literatury

³⁵ Předpoklad se zakládá na množství titulů vydaných k březnu 2023. Pokud bude Naše nakladatelství vydávat ve stejném rytmu, bude mít ke konci letošního roku na kontě 24 knih.

4.3.1. Volná práva

Jak je zřejmé z celkového soupisu děl edice *1400* (Příloha 1), nakladatelství favorizuje vydávání děl, u kterých již uplynula 70letá ochranná lhůta a nemusí tedy platit výdaje spojené autorskými právy. Toto je patrné primárně u českých děl, kde z celkových sedmnácti titulů byla volná práva na patnáct z nich³⁶. Nabízí se ovšem protiargument – u edice zaměřené téměř výhradně na vydávání klasické literatury je příznačné, že valná většina autorů byli starší ročníky. Nebudu se v tomto případě odkazovat k žádnému „kanonickému“ seznamu literatury, ale pro účely této práce a pro názornou ukázkou využiji Katalog požadavků ke společné části maturitní zkoušky Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy³⁷ pro nastínění autorů všeobecně považovaných za klíčové pro učitele středních škol a maturanty. V tomto seznamu, nalezneme 34 doporučených autorů z české literatury 20. století, včetně těch stále aktivně tvořících anebo těch, od jejichž smrti neuplynula ochranná lhůta³⁸. Čímž by se dal vyvrátit výše zmíněný argument, neboť je faktem, že *1400* preferuje díla autorů, u kterých ochranná lhůta již uplynula.

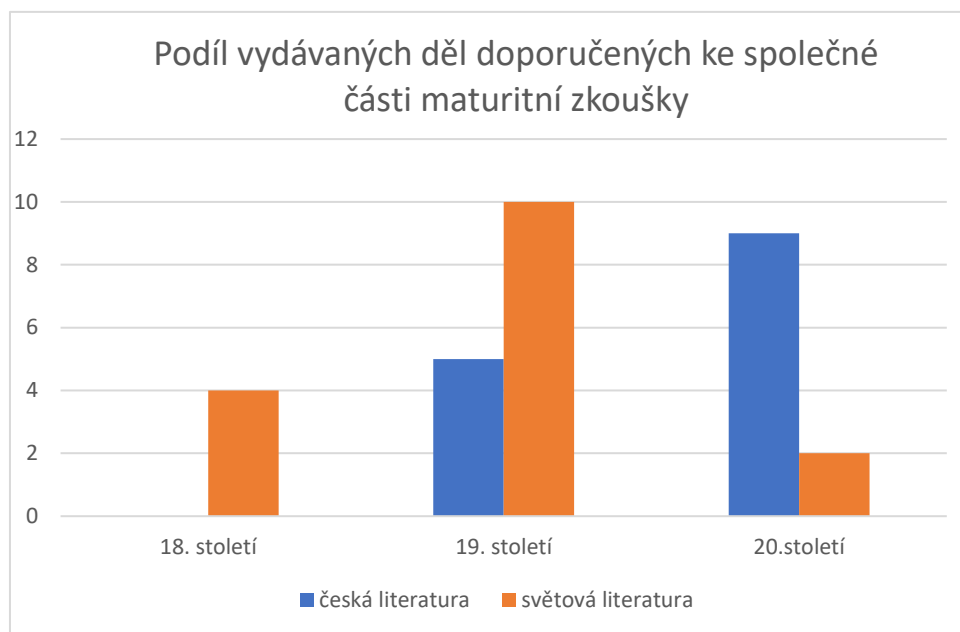
Pokud bychom dále rozváděli domnělou strategii cílení nakladatelství *1400* právě na povinnou a povinně volitelnou literaturu studentům středních škol, mohli bychom vydávaná díla rozdělit do kategorií dle MŠMT (2016) na českou a světovou literaturu do konce 18. století, českou a světovou literaturu 19. století a na českou a světovou literaturu 20. století. MŠMT nicméně neuvádí konkrétní díla, ale autory (vyjma anonymních děl kde jsou uváděny pouze názvy) a neboť mají gymnázia a střední školy možnost volit si svůj seznam povinné

³⁶ Výjimku tvoří Nezvalova *Manon Lescaut* (ochranná lhůta do roku 2028) Kožíkův *Největší z Pierotů* (do roku 2067).

³⁷ Platný od školního roku 2017/2018.

³⁸ Mezi takové patří například Petr Bezruč (ochranná lhůta do roku 2028), Jaroslav Seifert (2056), František Hrubín (1941), Bohumil Hrabal (2067), Arnošt Lustig (2081), Milan Kundera, Vladimír Páral a další.

literatury k maturitní zkoušce, zdál se mi Katalog požadavků MŠMT jako nejobektivnější výchozí zdroj.



Obrázek 3 - Podíl vydávaných děl doporučených ke společné části maturitní zkoušky

Z grafu č. 3 je patrné, že dochází k velkému poklesu vydávání překladové literatury 20. století oproti 19. století a zcela naopak vychází více děl českých autorů 20. století než 19. Je dále zřejmé, že česká literatura do konce 18. století není zcela vydavatelsky populární, což může být spojeno s čtenářskou nepřístupností českých autorů té doby, jako například Jana Huse či Komenského, naopak tehdejší světová díla jsou do jisté míry relevantnější a mnohdy i zábavnější (romány Jonathana Swifta, Daniela Defoa či komedie Williama Shakespeara).

Výsledky jsou ovšem překvapivé, co se týče ochranné lhůty na překlad, neboť jen ve čtyřech případech z 36 světových titulů byl vydaný volně dostupný překlad³⁹. Copyrightové doložky překladatele v autorské tiráži mnohdy ovšem chybí a bez bližších informací nelze

³⁹ Jednalo se o Sládkův překlad anglického *Hamleta* (ve kterém se blankverse dočkal nechtěné modernizace), Zaorálkův překlad *Petra a Lucie* z francouzského jazyka a dva německé překlady Otokara Fishera (*Tak pravil Zarathusa*, *Faust*).

dohledat, zdali jde o opomenutí či zda chybí oprávněně. Dále je jen velmi málo titulů z edice 1400, které obsahují zmínku o výchozím textu pro překlad, výjimky tvoří například román autora Jerome Klapka Jerome *Tři muži ve člunu* (2022), kde je v tiráži uveden zdrojový text v podobě: „Z anglického originálu *Three Men in a Boat* přeložil Milan Žáček.“ či u Tolstého novely *Kreutzerova sonáta* (2022): „Z ruského originálu *Крейцерова соната* přeložila Zdeňka Psůtková.“

4.3.2. Průměrné ceny

Pro podpoření výše zmíněné hypotézy ohledně produkovaní levných výtisků se následující podkapitola pokusí stanovit průměrnou cenu za výtisk. Je to ovšem nutno brát s rezervou, neboť přesné stanovení průměrné ceny je značně komplikované, jelikož není možné zohlednit rozličné náklady na jednotlivé výtisky (především tedy počet stran a rozsah díla⁴⁰) a přestože se zaměřujeme jen na krátkou historii edice 1400, v potaz by se měla vzít též rostoucí inflace.

S přihlédnutím k výše zmíněnému, lze konstatovat, že čtenář si může pořídit výtisk z edice 1400 s průměrnou cenou okolo 258 Kč, u překladové literatury je průměrná cena ještě o něco vyšší než u titulů českých autorů (220 Kč), což může být vinou vyšších nákladů spojených s honoráři pro překladatele, korektora, atd. V rámci překladové literatury můžeme pozorovat i rozdílnosti spojené s původem jazyka. Dílo anglického autora stojí zhruba 250 Kč, francouzské dílo průměrně 284 Kč, ruské je možné pořídit za průměrnou cenu 264 Kč a překlad z němčiny dokonce za 329 Kč. Toto, spolu s dalšími faktory, může být způsobeno například nabídkou a konkurencí mezi překladateli na profesním poli, nicméně na vině může být opět rozsah děl. Dále se opět vracíme k tématu pohyblivé ceny, tedy přestože edice 1400

⁴⁰ Například Máchův *Máj* (2022) se se svými 64 stranami prodává za 99 Kč, Němcové *Babičky* (2021) s 288 stranami za 239 Kč.

uvádí u *Babičky* Boženy Němcové běžnou cenu 239 Kč, sám ji za poslední dva měsíce neprodával dráž než 189 Kč. Přestože tedy například Luxor má ono vydání s e-shopovou slevou za 215 Kč, v kamenné prodejně má možnost ho čtenář koupit jen za „plnou“ cenu 239Kč (zcela identické ceny má i knihkupectví Kanzelsberger a Kosmas), Dobrovský má tedy u svých titulů vždy bezkonkurenčně nejnižší ceny.

5. Analýza vybraných titulů

Následující kapitola se bude detailně věnovat dvou titulům z dílny *Našeho nakladatelství* edice 1400, v první části bude rozebrán třetí román Arthura Conana Doylea ze série o Sherlocku Holmesovi – *Pes baskervillský*, konkrétně překlad H. Josta z roku 2021 v porovnání s dalšími třemi překlady – Josefa Pachmayera, Františka Gela a Richarda Podaného. Druhým analyzovaným titulem bude jediný román Oscara Wilda *Obraz Doriana Graye*, konkrétněji vydání edice 1400 z roku 2022 v překladu J.W. Pimassla. Toto vydání bude zkoumáno s ohledem Pimasslův překlad z roku 1948 a na překlad Petra Eliáše a J. Z. Nováka. První titul byl zvolen na základě anticeny Skřípec, kterou *Naše nakladatelství* obdrželo v roce 2021 díky nominaci a posudku Anežky Dudkové, která se *Našemu nakladatelství* (tehdy pod názvem *Omega*) věnovala mimo jiné i ve své diplomové práci. V druhé části práce se tedy pokusím prohloubit onen posudek a poskytnout obsáhlou analýzu. Druhý titul byl zvolen pro komparaci usvědčeného plagiátu s titulem vydaným o rok později pro posouzení nastalých redakčních změn.

Analyzované byly v obou případech tři části knih – začátky, prostředky a konce románů, aby poskytly co největší možné objektivní zhodnocení. Předpokládala jsem, že úvodní strany jsou klíčové, neboť během nich dochází k zaujmutí čtenáře, vytvoření prvního dojmu, nastavení tónu a atmosféry knihy, na základě čehož se čtenář často rozhodne, zda v četbě bude pokračovat anebo zdali knihu odloží. Prostřední kapitola je často tou, kterou čtenář otevře při náhodném listování a v neposlední řadě, mnoho čtenářů si přečte poslední kapitolu či větu knihy, aby získali náhled, zdali je pro ně konec natolik zajímavý, aby se věnovali celé knize.

Na základě Toureova přístupu (1995) bude nejprve přihlíženo k prvotnímu čtenářskému dojmu a následně budou obě díla podrobena translatologické analýze, přihlížet se bude též i

impressu a copyrightovým značkám. Kompletní přepis analyzovaných částí je k dispozici v Příloze 2 (Přepis analyzovaných částí, str. 71-93).

5.1. Arthur Conan Doyle – Pes baskervillský (1400, 2021)

5.1.1. Česká vydání

Pes baskervillský je v pořadí třetí z celkem čtyř detektivních románů o Sherlocku Holmesovi britského spisovatele Arthura Conana Doylea. Čtenáři se opět mohli s detektivem setkat v srpnu 1901, kdy Doyle přivedl známého hrdinu zpět k životu v první část *The Hound of the Baskervilles*, která vyšla časopisecky v *The Strand Magazine*, kde vycházela až do svého finále o rok později⁴¹.

The Hound of the Baskerville čítá k dnešnímu dni celkem čtyři překlady do českého jazyka v celkem jedenadvaceti vydáních. Poprvé román přeložil Karel Kukla v roce 1903 pod názvem *Pes z Baskervillu* pro nakladatelství *Svět zvířat*. V tomto překladu vyšel román pouze jednou. Další překlad spatřil světlo světa již v roce 1905, nyní už pod názvem *Pes baskervillský*, tentokrát s překladem od Josefa Pachmayera pro nakladatelství *Josef R. Vilímek* (dále ho vydalo *XYZ* v roce 2009 a 2022, *Omega* v roce 2014 a *Palmknihy* v témže roce). Třetí překlad z roku 1957 patří Františku Gelovi (poprvé pro *SNKLHU*, dále se objevil ve třech vydáních *Albatrosu* a v *Jotě* v roce 2000). Nejaktuálnější překlad zhotovil Richard Podaný, jenž ho přeložil pro *Odeon* roku 2016, nese titul *Baskervillský pes* a zatím se dočkal dvou vydání.

Pes baskervillský vyšel poprvé v *Našem nakladatelství* v roce 2014, tehdy tedy ještě pod názvem *Omega*. V tomto vydání použili překlad Josefa Pachmayera, od kterého již uplynula sedmdesátiletá ochranná lhůta a mohl být tedy vydán bez vyplacení jakéhokoliv poplatku

⁴¹ Lawrence, F. "The Hound Of The Baskervilles, The Man On The Tor, And A Metaphor For The Mind". *Nineteenth-Century Literature*, vol. 54, no. 3, University of California Press, 1999, pp. 336-372.

autorských práv. V jejich dalším vydání z roku 2021, už spadající pod značku *1400*, je uveden jako překladatel H. Jost. H. Jost, vlastním jménem Václav Jindřich Chabr, profesor a překladatel dobrodružné literatury a cestopisů z němčiny, angličtiny a francouzštiny, žil mezi léty 1880-1975 a *Psa baskervillského* nikdy nepřeložil. Nabízí se tedy otázka, čí překlad *Naše nakladatelství* publikovalo.

5.1.2. Výchozí předpoklady

Když v roce 2014 Dobrovský publikoval své první vydání *Psa baskervillského*, byla volně dostupná práva jak na překlad Karla Kukly, jenž zemřel v roce 1930 (ochranná lhůta do roku 2000), tak i na překlad Josefa Pachmayera (volná práva od roku 1998), který nakonec *Omega* i vydala. Volně šiřitelný překlad Františka Gela bude v roce 2042.

Základní teze vycházela z předpokladu, že H. Jost *Psa baskervillského* nikdy nepřeložil, neboť podobná informace není k dohledání v Národní knihovně ani při podrobném detektivním hledání na internetu. Tuto teorii doplňuje fakt, že ve vydání *1400* s údajným překladem H. Josta z roku 2021 chybí překladatelův copyright. H. Jost (Václav Chabr) zemřel v roce 1975 a ochranná lhůta jeho dílu tedy vyprší v roce 2045. Analýza byla tedy založena na předpokladu, že pokud H. Jost *Psa baskervillského* nikdy nepřeložil, překlad vydaný v edici *1400* v roce 2021 musí patřit někomu z předchozích překladatelů. Spolu s faktem, že *Naše nakladatelství* (tehdy *Omega*) v roce 2014 vydalo Pachmayerův překlad, nabízí se možnost, že edice *1400* se rozhodla publikovat opět jeho překlad, jen se záměnou jména.

Následující kapitoly se pokusí na tuto otázku odpovědět a poskytnout detailní analýzu včetně objektivního zdůvodnění.

5.1.3. Paratexty analyzovaného vydání

V levém horním rohu přední strany obálky se nachází autorovo jméno, v pravém dolním rohu poté název díla. Na zadní straně obálky nalezneme, vyjma čárového kódu s ISBN, krátký úryvek samotného románu:

*„Pes!“ zvolal Holmes. Pojdte Watsone, pojdte! Nebesa, přijdeme-li pozdě...“
Vyrázil vpřed, běže úprkem přes blata a já ho následoval. Avšak nyní se odněkud z hrbolovité a rozeklané půdy bezprostředně před námi ozval poslední zoufalý výkřik a potom temná, těžká rána. Stanuli jsme a naslouchali. Již žádný zvuk nepřehlušil ticho bezvětrné noci.*

Na přední záložce přebalu je otištěna krátká anotace příběhu a na zadní straně je možné dočíst se základní fakta autorově životě a tvorbě. Na frontispisu jsou dále vytištěny copyrightové doložky autorky přebalu („Cover © Adéla Korbelařová, 2021“), nakladatele („© DOBROVSKÝ s.r.o., 2021“) a ISBN. Jméno překladatele je uvedené až v tiráži – pod logem edice 1400, jménem autora a názvem díla nalezneme následující:

Vydal DOBROVSKÝ s.r.o.,
Květnového vítězství 332/31, 149 00 Praha 4,
V edici 1400 v roce 2021
Překlad: H. Jost
Odpovědný redaktor: Zdeněk Tomáš
Obálka a sazba: Adéla Korbelařová
Tisk: Finidr s.r.o.

ISBN 978-80-277-0312-0
Více informací o edici 1400 naleznete na:
www.nasenakladatelstvi.cz

Pod tiráží se nachází už jen čárový kód s číslem ISBN.

Zdeněk Tomáš je uveden jako odpovědný redaktor u několika děl edice 1400 (mimo *Psa baskervillského* například u souboru *Tom Sawyer na cestách* a *Tom Sawyer detektivem*, u *Obrazu Doriana Graye* či u *Kreutzerovy sonáty*⁴²). U jiných děl, jako je například vydání *Kafkovy Proměny a jiných povídek*, změnil Zdeněk Tomáš pole působnosti a v tiráži mu jsou

⁴² U *Kreutzerovy sonáty* (2022) mimo jiné v tiráži chybí přesné informace, jako je například celé jméno autora, který je uveden pouze jako „Lev Nikolajevič“.

přiznané kredity coby jazykového korektora. Což je mimo jiné věc, která v tiráži *Psa baskervillského* chybí a sice jakákoliv informace o korektuře či editaci a není tak patrné kdo, vyjma redaktora, se na úpravě textu podílel. Zdeněk Tomáš kromě jiného není k dohledání nikde na internetu, ani v rámci profesní sítě LinkedIn, ani v souvislosti s Knihami Dobrovský a, přestože se nejedná o povinnost ani v nejširším slova smyslu, je zarážející, že nelze dopátrat žádné jiné pracovní zkušenosti ani vzdělání.

Poté následuje dvojstrana – v levé části nalezneme nadpis „V edici 1400 vyšlo“, pod kterým se nachází fotografie románu Jane Austen *Rozum a cit*, jméno autorky a název, včetně několika větné anotace, počtu stran a ISBN. Následující strana s názvem „Další zajímavé tituly“ obsahuje soupis děl pod označením „klasická próza“, do které jsou nicméně zařazena díla všemožného rázu – vedle *Olivera Twista* a *Malé Dorritky* nalezneme Ezopovy *Bajky* a do stejné kolonky „prózy“ je zároveň zařazen Gogolův *Revizor*, přestože se jedná o drama a Goethův *Faust* se svou podobou dramatické veršované básně.

Mimo výše zmíněné doplňující informace natištěné uvnitř samotné knihy, je v každém dostupném výtisku v jakékoliv knihkupecké síti⁴³ volně vložen barevný list grafického papíru s výrazným nadpisem „Nesmrtelné klasiky“. Nad ním se vznáší známý citát Oscara Wilda „Ten, kdo čte, žije s každou další knihou život navíc. Kdo nečte, má jen ten svůj.“ Následuje kratší text s cílem přesvědčit čtenáře, aby „oprášil seznam povinné literatury,“ a zvolil dílo z edice 1400:

Ponořte se do příběhů nejvýznamnějších děl české i světové literatury. Libozvučné čtivo, jež prověřily generace čtenářů napříč historií, si vaši pozornost rozhodně zaslouží. Oprašte si seznam povinné četby a přesvědčte se o tom, že klasická díla mají co do sebe. Nyní se můžete pokochat i krásně ilustrovanými obálkami jednotlivých knižních titulů.

⁴³ Informace aktuální k březnu 2023, leták se nepodařilo dohledat v e-podobě.

Následuje výčet autorů, jejichž díla jsou v edici dostupná (Karel Čapek, Viktor Dyk, Romain Rolland a další) a zmínka o možnosti pořízení oněch titulů též v podobě e-knih. Tento leták mimo jiné také doplňuje hypotézu zmíněnou v kapitole 4.3.1 Volná práva, týkající se zaměření na povinnou literaturu pro maturanty, hledající obsahově krátké tituly s co nejnižší možnou pořizovací cenou, o cílení na dospělé čtenáře. V tomto letáku se také nevyhneme gramatickým a stylistickým chybám jako je ono „*libozvučné čtivo*“ (vhodnějšími výrazy by mohl být například *poutavé* nebo *kvalitní*), či „*Všechny uvedené tituly můžete zakoupit také jako e-knihu.*“ V neposlední řadě stojí za krátkou zmínku poslední věta letákové anotace a sice zdůraznění „*krásně ilustrovaných obálek jednotlivých knižních titulů,*“ neboť přestože je estetická stránka věci podstatným bodem, především na poli krásné literatury a literatury obecně, a velkým lákadlem čtenáře, je patrné, že ji Dobrovský považuje za jednu z největších přidaných hodnot jejich publikací.

Dále i v paratextech knihy můžeme najít pravopisné a významové chyby: Arthur Conan Doyle je soustavně uváděn jako „Artur“, rod Forsytů z románové ságy Johna Galsworthyho je nepřesně uváděn jako „Forsyth“ a není dodržována jednotu zápisu, na jedné a též straně je Jane Austen uvedena bez přechýleného příjmení a zároveň, o řádek níže, v české době jako Austenová. V neposlední řadě ani paratexty nedodržují vokalizaci neslabičných předložek (se Sherlockem), přestože se nejedná o jev doposud ustálený, úzus udává silnou vokalizační tendenci v případě předložky stojící před obdobnou souhláskou.

5.1.4. Stanovení zdrojového textu

Prvním krokem samotné analýzy textu byla snaha určit, o jaký výchozí text se jedná. Informace o zdrojovém textu, ani následné ediční úpravě, ovšem nejsou součástí paratextů příslušného vydání, jak by bylo záhodno a jak je tomu i u jiných děl edice 1400 (viz kapitola

4.3.1. Volná práva), lze se tedy jen domnívat, že pokud by H. Jost překlad opravdu zhotovil, vycházel z originálu *The Hound of the Baskervilles*, jak byl roku 1902 publikován. Předpoklad této práce ovšem zastává opačný postoj a za zdrojový text pro upravenou verzi vydanou edicí 1400 by se dal považovat právě Pachmayerův překlad z roku 1925.

5.1.5. Rozbor vybraných pasáží

Analyzované byly tři části – začátek knihy, konkrétně první strany úvodní kapitoly *Mr. Sherlock Holmes* (str. 5-7), následně část kapitoly osmé *První zpráva doktora Watsona* (str. 92-93), tedy kapitola, jež pravděpodobně otevře čtenář při náhodném listování a na závěr úvod a konec poslední kapitoly knihy *Pohled nazpět* (str. 192, 202-203). Přepis analyzovaných pasáží se nachází v druhé příloze na stranách 71-85.

Formální nedostatky díla

Vydání edice 1400 obsahuje hned několik pravopisných a typografických překlepů, chyb a nepřesností:

Nadešel konec listopadu a Holmes i já jsme za deštivého a mlhavého večera seděli u vydatného ohně krbu v našem salonku v Baker Street (str. 192)

Příhoda to byla velmi poučná, neboť mi ukázala určitě, že máme co činit se skutečným psem [...] (str. 198)

Západ ve smyslu světové strany je napsaný s velkým počátečním písmenem:

Nápadné je mi, že v posledních třech letech byly na Západě spáchány čtyři velké loupeže, aniž by však byl zločinec kdy zatčen. (str. 198)

It is suggestive that during the last three years there have been four considerable burglaries in the west country, for none of which was any criminal ever arrested.

Zámek pana Franklanda byl též chybně opraven na *lafterský dvorec*, neboť korektor pravděpodobně předpokládal, že se jedná o přídavné jméno odvozené a nikoliv o vlastní pojmenování (Lafter Hall). Text také obsahuje chyby v interpunkci a to především v umístování čárek před spojkou *a* ve slučovacím poměru:

Dnes večer jsou k nám zváni na večeři, a mluví se o tom, že příští týden půjdeme k nim. (str. 95)

Hned v prvních několika odstavcích si čtenář také všimne archaických a zastaralých výrazů, přestože pro text napsaný roku 1902 jsou určité obraty vhodné, valná část působí krkolomně a poněkud nemístně.

„Soudím,“ odpověděl jsem, sleduje, pokud jsem toho však byl vůbec schopen, uvažování svého druha [...]. (str. 6)

[...] Charing-crosská nemocnice je pak nabíledni. (str. 7)

Jeho šaty odpovídaly jeho stavu [...] (ve smyslu postavení, profese) (str. 10)

[...] spatřil koží oděného vlasatého muže [...] (str. 93)

[...] žili tak hustě na půdě, která vždycky musela být vpravdě neúrodná. (str. 93)

Mimo jiné se také nedrží jednotného způsobu zápisu, jen pár řádek od sebe tedy můžeme narazit na zápis *charing-crosské nemocnice* a *charingcrosské nemocnice*, v osmé kapitole (*První zpráva doktora Watsona*) se s počátečním písmenem ve tvarech osobních a přivlastňovacích zájmen „Vy, Váš, Vám“ zachází nahodile a nejednotně (*mé předchozí listy a telegramy vás důkladně zpravily; nepochybně to Vaši přísně praktickou mysl nebude zajímat; především Vás však musím seznámit; od té doby, co jsem vám psal naposled*). Text také obsahuje mnoho archaických podob, včetně přechodníků – *zpronevěřiv, běže* a kondicionálů minulých (*leda by byl polapil a zabil některou z ovcí; byli by bývali bez obrany v rukou tak odhodlaného zoufalce; jeho osud by byl býval zpečetěn*).

Shodné prvky mezi jednotlivými vydáními

Velice nápadná shoda mezi překladem edice 1400 a Pachmayerovým je zřejmá hned na první straně příběhu, kde se objevují iniciály C.C.H., stojící pro *Charing Cross Hospital*. Místo aby překladatel *Našeho nakladatelství*, nahradil ono H. například písmenem N. pro nemocnici či literou K. pro kliniku, jako to udělali Podaný s Gelem ve svých překladech, 1400 ponechali iniciály dle originálu, bez dalšího vysvětlení. Souvislost mezi Pachmayerovým překladem a údajným překladem H. Josta je více než patrná, s pouhým rozdílem, že Pachmayer ponechal původní iniciály C.C.H. a umístil poznámku překladatele pod čáru, kde vysvětlil vztah písmena H. pro nemocnici.

1400	C.C.H. - Charing-crosská nemocnice (str. 7)
Podaný	KCC – Klinika Charing Cross (str. 7)
Gel	L. N. CH. C – Londýnská nemocnice Charing Cross (str. 22)
Pachmayer	C.C.H. – Charing-crosská nemocnice (str. 5)

Shoda mezi 1400 a Pachmayerovým překladem se týká též organizace textu a rozdělování myšlenek do odstavců, které nesledují náležitosti originálu, ale jsou mezi sebou perfektně shodné. Úvod poslední kapitoly (*A Retrospection*) začíná v originále dlouhým odstavcem:

It was the end of November, and Holmes and I sat, upon a raw and foggy night, on either side of a blazing fire in our sitting-room in Baker Street. Since the tragic upshot of our visit to Devonshire he had been engaged in two affairs of the utmost importance [...]

Pachmayer se rozhodl tyto počáteční věty oddělit:

Nadešel konec listopadu, a Holmes i já seděli jsme za deštivého a mlhavého večera každý po jedné straně plápolajícího ohně v našem salonku v Bakerské ulici.

Od tragického zakončení naší návštěvy v Devonském hrabství Holmes byl zapředen do dvou affér, nesmírně důležitých [...]

A zcela totožné řešení zvolila i edice 1400:

Nadešel konec listopadu a Holmes i já jsme za deštivého a mlhavého odpoledne seděli u vydatného ohně krbu v našem salonku v Baker Street.

Od tragického zakončení naší návštěvy v Devonském hrabství Holmes vyřešil dva nesmírně důležité případy [...]

Porovnáme-li to s originálním překladem Podaného, který se rozhodl pro dodržení členění textu dle originálu, zcela patrně nenalezneme shodu:

Byl listopad a my jsme s Holmesem o sychravém a mlhavém večeru seděli každý z jedné strany u planoucího krbu v našem obývacím pokoji v Baker Street. Od tragického závěru naší návštěvy v Devonshiru se můj přítel zabýval dvěma nanejvýš významnými případy [...]

Stejně tak u Gelova překladu:

Byl konec listopadu. Holmes a já jsme trávili večer – venku sychravý a pošmourný – v našem obývacím pokoji v Baker Streetu u krbu, v němž plál mohutný oheň. V době, která uplynula od tragického zakončení našeho zájezdu do Devonského hrabství, Holmes rozřešil dva případy prvořadé důležitosti.

Shoda mezi překlady se týká též souboru vysvětlivek⁴⁴ umístěných v edici 1400 na konec příběhu (v případě Pachmayera jsou vždy vloženy na příslušnou stránku do poznámky pod čarou), zatímco Podaný i Gel se ve svých překladech obešli bez.

1400 *Nečekal jsem, že budete mít tak dolichocefalickou lebku.*

Podaný *Téměř vůbec jsem neočekával tak výraznou dlouholebost [...]*

Pachmayer *Nečekal jsem, že u vás shledám lebku tak dolichokefalskou [...]*
 **) Dolichokefalos, člověk s dlouholebí. Pozn. překl.*

Obdobně vyřešil Podaný francouzský obrat *nouveaux riches*, také se zcela vyhnul vysvětlení *yardů*, ke kterému se 1400 i Pachmayer umístili vysvětlivku a stejně tak tomu bylo i v případě *écarté*.

⁴⁴ Po konci samotného příběhu následuje oddíl poznámek s pěti vysvětlivkami odkazující k jednotlivým prvkům děje:

Dolichokefalos – člověk s dlouholebím
Nouveaux riches – náhle zbohatlých
Yard = 9/10 metru
Écarté – karetní hra
Anglická míle = 1 609,4m

Podaný *V době plné zbohatlíků [...]*
1400 *V našich dnech u takzvaných nouveaux riches [...]*

V neposlední řadě se skrze text objevuje nesčetně obrátů a vět, kterých se ediční úprava nedotkla vůbec, či jen velmi letmo, a zůstaly téměř beze změny.

“A dabbler in science, Mr. Holmes, a picker up of shells on the shores of the great unknown ocean. I presume that it is Mr. Sherlock Holmes whom I am addressing and not—”

1400 **„Teprve učen vědy, pane Holmesi, jen nepatrný sběratel lastur na březích velkého neznámého oceánu.“**

Podaný *„S vědou jen koketuji, pane Holmesi, jen sbírám mušle na pobřeží obrovského oceánu neznáma.*

Gel *„Diletant ve vědě, pane Holmesi, sběratel mušliček na březích velkého neznámého oceánu.“*

Pachmayer **„Pouhý teprve učeň vědy, pane Holmesi, nepatrný jen sběratel lastur na březích velkého neznámého oceánu.“**

Čtenáře možná také zarazí upřesnění, kde byly články z příkladů uvedených níže publikovány.

Dle aktuálních norem zdroj v závorce obsahuje název zdrojového textu, popřípadě jméno autora a rok vydání, nikoliv rozlišení, zdali se jedná o spis, knihu, novinový článek či časopis.

Mimo jiné je zde více než patrná shoda mezi překlady.

1400 **Autor ‚Několika myšlenek o atavismu‘ (časopis Lancet, 1882) a ‚Jsme na postupu?‘ (časopis Journal of Psychology, březen 1883)“.**

Podaný Autor článků „O několika vrtoších atavismu“ (Lancet 1882), „Opravdu se vyvíjíme? (Journal of Psychology, březen 1883).

Gel Autor statí ‚Několik mimořádných případů atavismu‘ (Lancet, 1882), ‚Dosahujeme pokroku?‘ (Časopis pro psychologii, březen, 1883).

Pachmayer **Autor ‚Několika myšlenek o atavismu (v časopise Lancet 1882)‘ a ‚Jsme na postupu?‘ (v časopise Journal of Psychology, březen 1883).**

Další četné mezi textové shody se objevují i v názvech kapitol, pro přehlednost uvedeny v tabulce níže v pořadí 1400 – Podaný – Gel – Pachmayer. V případě 11. kapitoly *Muž ze skalního útesu* je patrná úprava předložky a zastaralého slovosledu, ale lexikálně se jedná o shodu.

<u>1400</u>	<u>Podaný</u>	<u>Gel</u>	<u>Pachmayer</u>
Mr. Sherlock Holmes	Pan Sherlock Holmes	Sherlock Holmes	Mr. Sherlock Holmes
Kletba Baskervillů	Prokletí rodu Baskervillů	Kletba rodu Baskervillů	Kletba Baskervillů
Problém	Problém	Problém	Problém
Sir Henry Baskerville	Sir Henry Baskerville	Sir Henry Baskerville	Sir Jindřich Baskerville
Tři přetržené nitky	Tři zmařené stopy	Tři liché stopy	Tři přetržené nitky
Zámek Baskerville	Baskervillský zámek	Zámek Baskerville	Na Baskervillském zámku
Stapletonovi z Merripitského dvorce	Stapletonové z Merripit House	Sourozenci Stapletonovi	Stapletonovi z Merripitského dvorce
První zpráva doktora Watsona	První zpráva doktora Watsona	První zpráva dr. Watsona	První zpráva doktora Watsona
Druhá zpráva doktora Watsona	Světlo na vřesovišti	Druhá zpráva dr. Watsona	Druhá zpráva doktora Watsona
Výňatek z deníku doktora Watsona	Úryvky z deníku doktora Watsona	Výňatek z deníku dr. Watsona	Výňatek z denníku doktora Watsona
Muž ze skalního útesu	Muž na kopci	Muž na skalisku	Muž s útesu skalního
Smrt na blatech	Smrt na vřesovišti	Smrt na blatech	Smrt na močále
Sítě se zatahují	Sítě se stahují	Kladení leče	Sítě se zatahují
Pes baskervillský	Baskervillský pes	Pes rodu Baskervillů	Pes Baskervillský
Pohled nazpět	Retrospektiva	Retrospektiva	Pohled nazpět

Tabulka 2 - Porovnání názvů kapitol *Psa baskervillského* v pořadí 1400 – Podaný – Gel – Pachmayer

Shody se týkají i uvozovacích sloves a to primárně u výrazu *said*, který 1400, stejně jako Pachmayer z valné většiny překládá jako *pravil*, kdežto Gel i Podaný (s ohledem na aktuální normu) užívají střídavě výrazy *řekl*, *začal jsem*, atd.

1400 „Skutečně, Watsone, překonáváte sám sebe,“ **pravil** Holmes.
Podaný „Na mou duši, Watsone, vy se překonáváte,“ ocenil to Holmes,
Gel „Vskutku, Watsone, překonáváte sám sebe,“ řekl Holmes
Pachmayer „Skutečně, Watsone, předstihujete sám sebe,“ **pravil** Holmes

1400 „Dobře!“ **pravil** Holmes
Podaný „Dobré!“ na to Holmes.
Gel „Výborně!“ řekl Holmes.
Pachmayer „Dobře!“ **pravil** Holmes

V neposlední řadě se shody týkají i zápisu velkých písmen.

1400 Nápadné je mi, že v posledních třech letech byly na **Západě** spáchány čtyři velké loupeže, aniž by však byl zločinec kdy zatčen. (str. 198)
Podaný Nápadné je, že v posledních třech letech došlo na západě naší země ke třem závažným loupežím a ani jednou nebyl zatčen žádný zloděj.
Gel Naznačuje to i okolnost, že za posledních tří let byla v západní Anglii spáchána čtyři velká vloupání a v žádném z těchto případů nebyl pachatel zatčen.
Pachmayer Nápadným jest mi, že v posledních třech letech spáchány byly na **Západě** čtyři veliké loupeže, aniž však zločinec byl by kdy zatčen.

A shody nalezneme i v rámci interpunkčních znamének. Pro příklad v zcela poslední větě příběhu, kde autor užil otazníku, Pachmayer zvolil vykřičník a zcela stejně i edice 1400, naopak Podaný i Gel volili odlišná a mezi sebou neshodná znaménka.

Originál *Might I trouble you then to be ready in half an hour, and we can stop at Marcini's for a little dinner on the way?*
1400 Mohli bychom se cestou u Marciniho zastavit ještě na malou **večeři!**
Podaný [...] tak se ještě stihneme cestou zastavit u Marciniho na menší večeříčku, co vy na to?
Gel Mohli bychom se cestou stavit u Marciniho a něco tam pojíst.
Pachmayer Mohli bychom se cestou u Marcinia zastaviti ještě na malou **večeři!**

Změny pro účely vydání 1400

Valná většina změn provedených pro účely vydání edice 1400 se týkala převážně změny slovosledu a odstranění archaismů.

1400 Nadešel konec listopadu a Holmes i já jsme za deštivého a mlhavého večera seděli u vydatného ohně [...]

Pachmayer Nadešel konec listopadu, a Holmes i já seděli jsme po jedné straně plápolajícího ohně [...]

1400 odstrčil svou židli a zapálil si cigaretu

Pachmayer odstrčiv stolicí svou a zapáliv si cigaretu

Opravena byla většina infinitivních tvarů končících na -ti.

1400 [...] musel zjistit tajemné chování [...]

Pachmayer [...] musil zjistiti tajemné chování [...]

1400 [...] a mým pokusům seznámit veřejnost s jeho vyšetřovacími metodami.

Pachmayer [...] k mým pokusům, v nichž snažil jsem seznámiti veřejnost s jeho metodami.

Došlo také k odstranění kondicionálů minulých.

1400 jak by mohl vysvětlit okolnost

Pachmayer jak byl by mohl vysvětliti okolnost

Soudruh byl změněn na *druha*, tvar *jest* změněn na *je* a částečně proběhla i změna koncovek u substantiv v dativu (Mortimeru – Mortimerovi). V několika případech také došlo k odstranění výrazů, ku příkladu z anglického originálu a Holmesova adresáře lékařů víme, že doktor Mortimer měl ve svém zápise M.R.C.S., tedy titul označující chirurga v zácvičku (Member of the Royal College of Surgeons of England) a zatímco Pachmayer titul uvedl, 1400

se ho rozhodl zcela vypustit. Doktor Mortimer se také dočkal změny jména – přestože Pachmayer jej uvádí jako *Jakuba*, ve všech třech dalších překladech už narazíme na *Jamese* a stejně tak aktualizace proběhla i v případě označení Holmesova bydliště z Pachmayerovské *Bakerské ulice* na označení všem dnes známé *Baker Street*.

Některé změny byly ovšem změnami k horšímu, kdy například úpravce textu chybně poupravil koncovku přivlastňovacího zájmena *svoji* na *svojí*.

1400 mohl nechat svojí totožnost zjistit tamními britskými zástupci [...] (str. 203)

Pachmayer mohl totožnost svoji dáti zjistiti tamními zástupci britskými [...] (str. 352)

5.1.6. Shrnutí případu Pes baskervillský

Na základě několika provedených změn pro účely vydání edice 1400 bychom mohli konstatovat, že úpravce textu byl obeznámen s Sherlockem a jeho okolím – čemuž napovídá například ona změna *Bakerské ulice* na *Baker Street* a podobně. Tato změna a další výčet v předchozí kapitole mají za výsledek text, který běžného čtenáře nijak nepohorší – jazyk byl dostatečně modernizován, aby mu čtenář jednoduše porozuměl, názvosloví ulic a osob bylo aktualizováno k obrazu, na který jsou čtenáři zvyklí a zároveň mnoho archaismů omluví rok vydání originálu a dalo by se argumentovat snahou o věrný překladatelský počín. Text nicméně obsahuje mnoho nedostatků a to převážně, ale ne výhradně, gramatických a pravopisných chyb, významových odchylek i stylistických škobrtnutí. Jak ovšem prokázala analýza v kapitole 5.1. a v Příloze 1, zcela prokazatelně se nejedná o nový, originální překlad H. Josta, ale o upravený překlad Josefa Pachmayera a proto v centru pozornosti by měla stát etická otázka *Našeho nakladatelství*. Jedná se o zacházení s prací zesnulého překladatele, jenž se nemůže vůči tomu nijak ohrazovat a stejně tak o zacházení se jménem překladatele, který s překladem neměl sebemenší dočinění a přesto je mu přisuzován, byť by si to

s ohledem na kvalitu a plagiátorství onoho překladu s největší pravděpodobností ani nepřál. Na rozdíl od jiných počínů *Našeho nakladatelství* vyčnívá *Pes baskervillský* tedy hned dvojmo, neboť poškozují dva překladatele zároveň. Jak Josefa Pachmayera upíráním jeho zásluh, tak H. Josta (Václava Chabra), kterému připsali překlad, o nějž se nezasloužil a který je, zásluhou úprav, nekvalitní.

Kniha je v současné chvíli stále k dispozici a na svém e-shopu ji Dobrovský nabízí za lidových 99 Kč.

5.2. Oscar Wilde – Obraz Doriana Graye (Naše nakladatelství, 1400, 2022)

5.2.1 Česká vydání

Jediný román Oscara Wilda tematizující otázky morálky byl, stejně jako předchozí případ – *Pes baskervillský*, nejprve publikován časopisecky v *Lippincott's Monthly Magazine* roku 1890. Tehdejší cenzurovaná verze byla poté přepsána a rozšířena o několik kapitol, aby vyšla o rok později v podobě, v jaké ji známe dnes. Román měl zcela zásadní vliv Wildův život, neboť jen pět let od magazínového vydání byl proti němu použit u soudu jako důkaz nemorálnosti a svým podílem přispěl k odsouzení svého tvůrce a jeho následnému uvěznění.

The Picture of Dorian Gray se dočkal překladu do českého jazyka hned několikrát – vůbec poprvé byl přeložen v roce 1905 Antonínem Tillem a Jaromírem Boreckým pro nakladatelství *Máj*. Druhý překlad pochází z roku 1915 od Bořivoje Prusíka pro nakladatelství *Akademické knihkupectví v Praze Bedřicha Bočánka* (tento překlad byl vydán ještě jednou v roce 2013 nakladatelstvím *Omega*). Poté dílo převedl do českého jazyka Zdeněk Matěj Kuděj (nakladatelství *Emil Šolc*, 1919) a následně pokračoval Emanuel Lešehrad (*Alois Hynek*, 1927) s názvem *Podobizna Doriana Graye*. Po druhé světové válce převzal štafetu J. W. Pimassl, který román přeložil pro nakladatelství *Rudolf Kmoč* v roce 1948. Tento překlad byl následně vydán edicí *1400* v roce 2022 a je právě druhým zkoumaným titulem této práce. O

další překlad se zasloužil Jiří Zdeněk Novák (*Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění*, 1958), jedná se o populární překlad, který je vydáván opětovně (naposledy nakladatelstvím *Alpress* v roce 2005). V roce 2011 vytvořila Kateřina Hilská zcela nový překlad pro *Odeon*, který se doposud dočkal jednoho dotisku (2018), a nejnovější překlad pochází od Petra Eliáše pro *CooBoo* (2020).

Vzhledem k rozsahu a záměru této práce a množství překladů, které během let vznikly, bude pozornost věnována primárně překladu J.W. Pimassla (původní vydání z roku 1948 a vydání edice *1400* z roku 2022) v porovnání s anglickým originálem. Přihlíženo bude též k překladu Petra Eliáše, jakožto k nejmodernější verzi, a k překladu Jiřího Nováka, jako k populárnímu a nejčastěji vydávanému překladu.

5.2.2. Výchozí předpoklady

V roce 2022, kdy *1400* vydalo novou verzi *Obrazu Doriany Graye*, byla volná práva na první, sto let starý, překlad Tilla a Boreckého a na překlad Bořivoje Prusíka. Volně šiřitelný překlad Zdeňka Kuděje bude až v roce 2025, stejně tak překlad Emanuela Lešehrada, a autorská práva na překlad Jiřího Nováka přestanou být aktivní v roce 2071. Když *Naše nakladatelství* (tehdy pod názvem *Omega*) v roce 2013, a poté znovu v roce 2015, vydalo *Obraz*, použilo překlad „Dr. B. Prusíka“, ale můžeme předpokládat, že se jedná pouze o překlep a jde ve skutečnosti o stejného překladatele Bořivoje Prusíka (a stejně volná práva na užití díla)⁴⁵.

Překlad, který je předmětem zkoumání této práce, vyšel v edici *1400* v roce 2022, jedná se o překlad „J.W. Pimassla“, který ho poprvé přeložil pro nakladatelství *Rudolf Kmoch*

⁴⁵ Rozboru a srovnání překladu Bořivoje Prusíka z roku 1915 a Dr. B. Prusíka z roku 2013 se věnovala například Petra Kovaříková ve své diplomové práci (2015), kde došla k závěru, že se nejedná o kvalitní práci a zpochybňuje rozhodnutí *Omegy*, zvolit k vydání právě tento překlad namísto jiného, moderněji a kvalitněji provedeného. Doplnuje, že „Vzhledem k tomu, že toto nové vydání bylo v roce 2015 upraveno Jaroslavou Medkovou a vydáno stejným nakladatelstvím, nezbyvá než doufat, že chyby uvedené v této analýze byly odstraněny a výsledek dělá dobré jméno Oscaru Wildovi i nakladatelství Omega.“

v roce 1948. O překladateli jako takovém ovšem není zhora nic k dohledání na internetu, vyjma spojitosti s *Obrazem*, a stejně nepatrné množství zmínek je i o samotném nakladatelství – vyjma drobné poznámky na webu *Slovník českých nakladatelství 1849-1949*⁴⁶, kde uvádějí, že v rámci *Plzákova nakladatelství* „vyšlo cca 60 titulů. – Z nakladatelství *Rudolf Kmoč* (>LČL 2, s. 736–737) *Plzák převzal a dále vydával řadu detektivek Podání ruky* (1940–1947, od 1942 *Přátelé hodnotné detektivky [...]*“, v této souvislosti dále na internetu nalezneme pouze inzeráty v antikvariátech a na bazarech.

Vzhledem k tomu, že není možné dohledat ani křestní jméno překladatele, natož rok jeho úmrtí, nelze se dobrat k tomu, zdali byla dodržena autorská práva či zdali byl překlad vydán po uplynutí ochranné lhůty. Frontispis ovšem neobsahuje jeho copyrightovou doložku a kredity mu jsou uznány pouze v tiráži. O panu Pimasslovi se nepodařilo dohledat nic na internetu, žádné informace o překladateli toho jména nemá ani agentura DILIA a pro toto časové období též neexistuje žádný kompletní seznam překladatelů, s kterým by šlo věc konzultovat. Vzhledem k okolnostem po únorovém převratu 1948 je možné, že překlad takto kontroverzního díla byl vydán pod pseudonymem k ochraně překladatelovy identity a zpětné dopátrání jeho totožnosti je v zásadě nemožné.

5.2.3. Paratexty analyzovaného vydání

Všechny náležitosti paratextů jsou v zásadě stejné jako v předchozím případě *Psa baskervillského*. Kniha je vázána v pevných deskách, o obálku se postarala Adéla Korbelařová, vizuálně ladí do edice 1400. Na přední straně desek najdeme jméno autora a název díla, na zadní straně, vyjma čárového kódu, úryvek ze samotného románu z dvanácté kapitoly:

⁴⁶ Zach, A. “Plzákovo Nakladatelství: Nakladatelství Soudobé Přeložené Prózy A Původní Literatury Pro Mládež V Praze Na Pankráci”. *Slovník Českých Nakladatelství 1849-1949*, 20 July 2023.

Hřích je něco, co se vryje člověku do tváře. Nedá se skrýt. Někdy se mluví o tajných neřestech. Takové věci neexistují. Holduje-li nějaký ztroskotanec neřesti, projeví se ona neřest na tazích jeho úst, na sklесlých víčkách i na tvaru rukou.

Na přední záložce přebalu se nachází krátká anotace a pod ní stručný text, který má pravděpodobně čtenáři poukázat na aktuálnost tématu.

Román se sice odehrává v prostředí Londýna viktoriánské doby, svojí kritikou sebestřednosti, samolibosti a lhostejné povrchnosti se ale jistě dotýká i dnešní společnosti.

Zadní strana záložky už obsahuje jen základní informace o autorovi. Na frontispisu se opět objevuje copyrightová doložka nakladatelství (©DOBROVSKÝ s.r.o., 2022) a autorky obálky (Cover © Adélka Korbělářová, 2022). V tiráži pod logem edice 1400, jménem autora a názvu románu nalezneme následující informace.

Vydal DOBROVSKÝ s.ro.,
Květnového vítězství 332/21, 149 00 Praha 4,
V edici 1400 v roce 2022.
Překlad: J. W. Pimassl
Odpovědný redaktor: Zdeněk Tomáš
Jazyková korektura: Lucie Žippaiová
Obálka a sazba: Adéla Korbělářová
Tisk: Finidr s.r.o.

Více informací o edici 1400 naleznete na:
www.nasnakladateslstvi.cz

Následuje už jen ISBN a čárový kód produktu.

Na rozdíl od přechozího analyzovaného titulu je zde uvedena informace o korektuře – Lucie Žippaiová, dle svého profilu na profesní síti LinkedIn, pracuje přes tři roky jako externí jazyková korektorka Knih Dobrovský a spolupracovala i na jiných titulech edice 1400, jako je například Londonův *Tulák po hvězdách*. Žippaiová nicméně nemá, dle své sociální sítě, filologické vzdělání, ale naopak se věnovala pedagogice (magisterský titul z Učitelství českého jazyka a dějepisu na Univerzitě Karlově), přes dvacet let učila na základní škole a nyní se žíví jako redaktorka *Sokolovského deníku* a korektorka pro *Deníky* v Plzeňském a

Karlovarském kraji. Mimo výše zmíněných titulů edice 1400 se mi nepodařily dopátrat jiné knižní tituly, na kterých by spolupracovala.

Po samotném konci románu následuje ještě vložená dvoustrana „V edici 1400 vyšlo“, přičemž celá jedna strana je zaměřena na *Olivera Twista* – čtvrt strany zabírá samotná fotografie knihy, pod ní byla umístěná anotace, počet stran a ISBN. Na protilehlé straně najdeme soupis „dalších zajímavých titulů“, které jsou rozděleny na světovou klasickou prózu a českou klasickou prózu. Rozdělení není ovšem úplně přesné, neboť do české prózy je zařazena i Čapkova *Matka* a *R.U.R.*, přestože se jedná o dramata, a zcela totožně jako v případě *Psa baskervillského* je do světové prózy nepřesně zařazen Gogolův *Revizor* a Goethův *Faust*. Soupis obsahuje též tituly, z nichž mnoho není vůbec k dostání. Nicméně i v paratextech najdeme chyby – povídka Oscara Wilda *Strašidlo cantervillské* je v soupisu světové prózy zapsána jako „Cantervillské“, přestože by měla být s malým počátečním písmenem a Arthur Conan Doyle je v témže soupisu soustavně uváděn jako „Artur“.

V neposlední řadě stojí za zmínku tloušťka knihy – vydání edice 1400 zabírá plných 245 stran, kdežto vydání *Omegy* z roku 2017 je vizuálně poloviční a počet stran smrškl na pouhých 190.

5.2.4. Stanovení zdrojového textu

Obraz Doriana Graye je pro tuhle chvíli jedním z posledních vydaných titulů v edici 1400 a na rozdíl od přechozího analyzovaného titulu zde můžeme spatřit několik změn. V první řadě zde přibyla jazyková korektorka a lze předpokládat, že text prošel větší mírou kontroly a úprav, přestože korektorka pravděpodobně nevládne angličtinou. V tiráži je uveden překladatel, který, na rozdíl od případu *Psa baskervillského*, dílo pravděpodobně opravdu přeložil, přestože nemá uvedeno copyrightovou doložku v autorské tiráži a nelze o něm nic dohledat.

Výtisk edice 1400 jinak též neobsahuje informaci o výchozím textu, nicméně v Pimasslově překladu z roku 1948 se nachází informace o zdrojovém textu jakožto originálu *The Picture of Dorian Gray*.

5.2.5. Rozbor vybraných pasáží

Nedostatky díla

Text *Obrazu Dorian Graye* edice 1400 je obecně kvalitněji zpracovaný než předchozí analyzovaný text, obsahuje méně chyb, přesto bychom na něm mohli nalézt několik nedostatků.

V první řadě chybně přechyluje jméno „lady Gwendolen“, přestože se jedná o běžně užívané křestní jméno anglicky mluvících zemí a nikoliv o příjmení.

Originál When you met Lady Gwendolen [...]

Pimassl Když ses setkal s lady Gwendolenovou [...]

Jedním z vážnějších problémů, které unikly následné redakci je obrat v jedenácté kapitole [...] *and beside them lies the half-cut book that we had been studying* [...], jedná se tedy o rozečtenou knihu, v překladu se ovšem dočteme, že „vedle nich leží napolo rozřezaná kniha, kterou jsme studovali“. Obrat není vhodný, ani není logické, aby kniha, jenž četli byla rozřezaná. Významové nesrovnalosti se objevují i na jiných místech, když Basil mluví o pronajmutí ateliéru v Paříži „I intend to take a studio in Paris“, v českém překladu si ho „chce vzít“, přestože obrat „vzít si“ je poněkud neříkající, lepší variantou by mohlo být ono *najmutí* či *pronajmutí*, jak to zvolil Eliáš, Pursík i Novák. Obdobná situace nastává ve stejné kapitole, kdy se Basil pozve k Dorianovi „Let me come in for a moment,“ a ten mu odpoví „I shall be charmed,“ což v Pimasslově překladu nalezneme jako „Dovol, abych na chvíli vešel,“ – „To

mě bude těšit“, kdy v současné době je přirozenější odpovědí například „bude mi potěšením“ či „s radostí“.

Dále je užito slova „syfon“ ve významu lahví s perlivou vodou („with some siphons of soda-water“) – syfon (zapisován také jako sifon) nese, dle Jiřího Rejzka (2015), první význam sodovky. Nicméně je pravděpodobné, že současný cílový čtenář si pod „sifonem“ představí spíše část pod umyvadlem sloužící k vypuštění vody než význam pitné vody nasycené oxidem uhličitým a možná by bylo vhodnější řešení, které navrhuje například Petr Eliáš:

Pimassl	na malém vykládaném stole stála [...] nádoba s pitím, několik syfonů a velké broušené sklenice [...]
Eliáš	na malém vykládaném stolku stál [...] likérník a v něm lahve se sodovkou a velké sklenice z broušeného skla.

Co se týče jmen osob, je vždy vhodné se držet jednoty, tedy převést vše do cílového jazyka anebo naopak vše ponechat dle své původní podoby. Jiří Levý (2012) též uvádí, že vlastní jméno je záhodno přeložit, pokud má významovou hodnotu, tj. nese charakterové rysy postavy, které by bez přeložení nebyly zřejmé a čtenář by tak přišel o jednu z vrstev příběhu. Ve vydání edice *1400* je většina jmen nepřeložená a ženská příjmení jsou převážně přechýlena, nicméně není dodržena jednota zápisu – Dorianova matka je uváděna jako „Margaret Devereux“, přestože v jedenácté kapitole narazíme na příbuznou „Elisabeth Devreuxovou“ s přechýlením příjmením, byť nic nenaznačuje důvod této změny. Podobně není konsistentní uvádění křestních jmen, zatímco „Agatha“ byla počestěna na „Agatu“, anglicky zapsaný „Thomas“ zůstal „Thomasem“ a „Francis“ byl naopak zcela převeden na „Františka“. Zásadně matoucně působí také využívání české i anglické verze jmen, neboť čtenář v knize narazí na „lorda Henryho“, který, mimo své domácí podoby jména „Harry“, která sama o sobě může čtenáře neznalého familiární obdoby jména zmást, je ke všemu označen ve třetí kapitole jako „strýček Jiří“, bez jakéhokoliv předchozího vysvětlení.

Terminologie

Pimassl převedl *laburnum* na *čilimník*, výraz ponechala i edice 1400. Odborný název čilimníku je *cytissus*, jedná se o označení pro široký rod převážně žlutě kvetoucích keřů a nabízí se tedy, pro čtenáře možná srozumitelnější výraz *zlatý dešť*. Pro příklad můžeme srovnat s jinými překlady, Eliáš (*CooBoo*) zvolil formulaci „žlutých kvítků zlatého deště“, Pursík (*Omega*) naopak „květy štědřence“ a Novák se, stejně jako Pimassl, přiklonil k čilimníku.

Zajímavá je i práce s místními názvy, se kterými se standardně pracuje třemi způsoby – buď je celý název ponechán ve svém originálním znění (například South Audley Street), druhým, způsobem je zachování části místního názvu, ale přeložení „obecné části“ ono jména (například Eustonská třída či Grosvenorské náměstí) a třetí možností je ponechání názvu dle originálu, ale následná práce s ním jako s českým slovem (například na Grosvenor Squaru). Edice 1400 ponechala všechny názvy ve svém originálním anglickém znění, nicméně několikrát vynechala obecné označení ulice:

Na rohu Grosvenor Square s South Audley ho minul v mlze nějaký muž [...]

At the corner of Grosvenor Square and South Audley **Street**, a man passed him in the mist [...]

Archaismy a přechodníky

Nové vydání edice 1400 také ponechalo řadu přechodníků a archaismů shodně v prvním vydáním Pimasslova překladu z roku 1948, kdy ovšem byly běžnější a také frekventovanější.

[...] ležel lord Henry Wotton, kouře nesčetné cigarety, jak bylo jeho zvykem. (str. 7)

[...] vytvářejíce jakousi chvilkovou japonskou skutečnost a připomínajíce mu ty bledé malíře (str. 7)

[...] pokračoval jeho společník, mrknuv na něj (str. 12)

The unmown grass se v edici 1400 objevuje archaicky zabarveně jako *vysoká nepožatá tráva*, kdežto moderní překlad Eliáše zvolil *neposečenou travu*, obdobně byl *big bag* ponechán jako *tlumok*, v dnešním kontextu by ale možná byla vhodnější spíše *brašna* či *taška*.

Změny pro účely vydání v edici 1400

Pro účely nového vydání Pimasslova překladu proběhlo pár drobných změn. Některé se týkaly jmen, kdy například *paní Vanová* byla přejmenována *na paní Vaneovou*, což je přesnější s ohledem na *Jamese Vanea* a více se shoduje s Levého míněním.

Velice dobrá je také změna v označení manželky lorda Henryho, kterou nám Pimassl v roce 1948 představil jako „lady Henry“ – ponechal tedy anglický zvyk oslovovat vdanou ženu křestním jménem svého manžela, v češtině ovšem podobná zvyklost není a v edici 1400 dostala funkce přednost před ekvivalencí překladu a už tedy manželku lorda Henryho máme jako „lady Wottonovou“.

Dále došlo k prodloužení samohlásky a ve slově *spat* – *spát*, *atelier* – *ateliér* a k aktualizaci dublet, tedy slov přejatých z cizích jazyků obsahující *s* – *z*. Ke změně došlo na základě změny *Pravidel českého pravopisu 1993*, kdy se změny podoby *se z* považují za základní, stylově neutrální a podoby *se s* se považují za základní v úzce zaměřených odborných textech, kdežto v běžných textech se považují za stylově příznakové.

Pimassl 1948 V každé fysické a intelektuální přednosti [...] (str. 17)

Pimassl 2022 (1400) V každé fyzické a intelektuální přednosti [...] (str. 9)

Pimassl 1948 Nervosně se smála (str. 57) / nervosní krátký smích (str. 57)

Pimassl 2022 (1400) Nervózně se smála (str. 54) / nervózní krátký smích (str. 54)

Pimassl 1948 [...] udržela si své iluse (str. 57)

Pimassl 2022 (1400) [...] udržela si své iluze (str. 54)

5.2.4 Shrnutí případu Obraz Doriana Graye

Z provedených změn a celkové kvality díla je patrné, že redakční úprava přes sedmdesát let starého překladu byla pečlivější než tomu bylo u předchozího analyzovaného titulu. Přestože text vykazuje nedostatečnou znalost angličtiny úpravců knihy, patrnou především z významových nesrovnalostí, jedná se o přijatelný, byť místy zastarale působící text. O onu archaičnost se zaslouhují primárně časté přechodníky přítomné a minulé, jinak je nutno podotknout, že až na drobné úpravy byl text ponechán v podobě, jak ho J. W. Pimassl před 74 lety přeložil.

V této souvislosti stojí za zmínku, že přestože existuje v současné chvíli hned několik moderních překladů renomovaných překladatelů, Dobrovský, k nemalému překvapení, nabízí svůj zastaralý překlad s nejatraktivnější cenou – na e-shopu *luxor.cz* je *Obraz* z edice *1400* za 199 Kč, kdežto Eliášův za 299 Kč a překlad Kateřiny Hilské (s aktuální 30% slevou) za 239 Kč.

Nicméně za předpokladu, že překladatel J. W. Pimassl je více než sedmdesát let po smrti nebo mu byla řádně zapláceno za jeho autorská práva, není ve výsledku s dílem nic výrazně špatně. Ovšem vzhledem k tomu, že o překladateli nejsou zhora žádné dostupné informace, autorství je mu přiznané až v tiráži díla, dá se o tomto aspektu polemizovat. S největší pravděpodobností se jedná o pseudonym zvolený na základě kontroverzního obsahu románu, kdy, zvláště po převratu v roce 1948, když poprvé Pimasslův překlad vyšel, se chtěl překladatel chránit před represivními opatřeními komunistického režimu a pravé jméno překladatele je v podstatě nedohledatelné – a sice kdekoliv na internetu, ani v databázi překladatelů agentury DILIA a ani *Naše nakladatelství* nebylo ohledně dotazu sdílné.

6. Závěr

Je bez pochyb, že činnost *Našeho nakladatelství* nabízí mnoho podnětů pro zkoumání a, vzhledem k rozsahu této práce, nebylo ani zdaleka možné obsáhnout veškeré aspekty, jako spíše se pokusit naznačit základní principy práce nakladatelství s překladovou literaturou. Cílem bylo provést analýzou dvou titulů z edice *1400* a na nich poukázat na praktiky Knih Dobrovský – tedy převzetí překladu staršího sedmdesáti let, na který se nevztahují autorská práva, a ten vydat jen s velice nepatrnou redakční úpravou a minimálními náklady.

Analýza prvního ze dvou titulů, vedle potvrzení plagiátu, poukázala na vrcholnou ukázkou padlých morálních zásad a nekompetenci redakce jako takové. Nepochybně se nejedná o překlad uvedeného překladatele H. Josta, ale o práci Josefa Pachmayera a přestože byl text pro potřeby edice *1400* zmodernizován, obsahuje překvapivě velké množství chyb a nesrovnalostí. Dílo je nicméně problematické hlavně z etického hlediska – vykradení cizí práce a připsání ji jinému za účelem rychlého a nenáročného zisku. Analýza druhého titulu poukázala na pečlivější práci s původním překladem J. W. Pimassla z roku 1948 a přítomnost menšího počtu chyb a nepřesností, naopak se ale zasekla na překladateli samotném, kdy se zdá, že Dobrovský přece jen neupustil své zvyky vydávání překladů, jejichž autoři jsou déle než sedmdesát let po smrti nebo vydávání překladů pod jinými jmény, ale naopak rozšířil své portfolio o netransparentní vydávání překladů nedohledatelných autorů. Po zběžné kontrole, zdali existují dědicové, kteří by si nárokovali odměnu, tedy stačí knihu oskenovat, udělat OCR, letmou úpravu a kniha může do tisku.

Je patrné, že Dobrovský poskytuje mnoho podnětů pro výzkum, dalším velice zajímavým tématem by mohl být například jak vliv knih z Dobrovského na mladou generaci, teprve si formující vztah ke klasické literatuře, tak i analýza percepce a vnímání značky Dobrovský širokou veřejností – tedy zdali hrají anticeny a další snahy odborné veřejnosti o

osvětu nějakou roli při výběru knihy a jak důležité je pro nepoučeného čtenáře jméno překladatele atd. Je nicméně zřejmé, že *Naše nakladatelství* je ukázkovým příkladem pro potřebu konzistentní kritiky překladu, neboť byť značka lehce pozměnila své praktiky během let, většina kritizovaných titulů, včetně plagiátu *Psa baskervillského*, jsou stále v prodeji a Dobrovský se nikdy řádně nevyjádřil ani nedistancoval. Jejich obchodní model stojící na nevědomosti čtenářstva je pevný a jedná se o ukázkový příklad nakladatelské činnosti jenž je problematická nejen z hlediska etiky, ale i profesionality jako takové.

Seznam použité literatury a dalších zdrojů

Odborná literatura

Bloom, H. *Kánon Západní Literatury: Knihy, Které Prošly Zkouškou Věků*. Prostor, 02000.

Dudková, A. *Nakladatelství Omega Na Českém Knižním Trhu A Jeho Překladová Produkce*. 2021.

Gordon, W. J. *Asymmetric Market Failure And Prisoner's Dilemma In Intellectual Property*. No. 3., University of Dayton Law Review., 01992.

Kadlecová, K. "Nakladatelství Omega Si K Dvěma Překladatelským Anticenám Skřípec Může Přidat Další Ostudu". *Reflex*, 20 Jan. 2023.

Kovačičová, O., and M. Kusá. *Slovník Slovenských Prekladateľov Umeleckej Literatúry 20. Storočia*. Veda, 05/20/2017.

Lawrence, F. "The Hound Of The Baskervilles, The Man On The Tor, And A Metaphor For The Mind". *Nineteenth-Century Literature*, vol. 54, no. 3, University of California Press, 1999, pp. 336-372.

Levý, J. *České Teorie Překladu: 1. Díl*. 2.nd ed., Ivo Železný, 01996.

Levý, J. *Umění Překladu*. 4 ed., Miroslav Pošta – Apostrof, 02012.

Minárik, P. "Copyright A Právo Na Překlad: Ekonomická Analýza". *Politická Ekonomie*, no. 1., University of Economics, 2012, pp. 101-112.

Nord, C. *Translating As A Purposeful Activity Functionalist Approaches Explained*. St. Jerome Publishing, 02007.

Papoušek, V., and P. A. Bílek. *Cosmogonia: Alegorické Repräsentace „Všeho“*. Akropolis, 02011.

Pistorius, V. *Jak Se Dělá Kniha: Příručka Pro Nakladatele*. Paseka, 02003.

Popovič, A. *Teória Umeleckého Prekladu: Aspekty Textu A Literárnej Metakomunikácie*. 2. preprac. A rozš. Vyd., Tatran, 01975.

Rejzek, J. *Český Etymologický Slovník*. 3.rd ed., Leda, 02015.

Toury, G. *Descriptive Translation Studies – And Beyond*. 2.nd ed., John Benjamins Publishing, 01995.

Zamora, K. *Povolání „Literární Překladatel“*. 2019.

Internetové zdroje

“Anticena Skřipec”. *Obec Překladaatelů: Czech Literary Translators’ Guidy*, 20 June 2023.

Brejlová, I. “Nakladatelství Grada Slaví 30 Let A Růst Navzdory Omezením. Čtvrtmiliardové Tržby Táhlo I Předplatné E-Knih”. *Czechcrunch.cz*, vol. 2014-2023, 2021.

Doyle, A. C. *The Hound Of The Baskervilles*. The Project Gutenberg, 10./01/2001.

Jandourek, J. “Viktor Janiš: Vydávají Mizerné Překlady A Kritikům Vyhrožují „Právními Kroky“”. *Forum24*.

Katalog Požadavku Zkoušek Společné Části Maturitní Zkoušky Platný Od Školního Roku 2017/2018: Český Jazyk A Literatura. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2016.

“Knižní Závisláci”. *Facebook*, 2018.

Kovaříková, P. *Srovnání Překladů Obrazu Dorian Graye Oscara Wilda*. 2015.

Linhartová, H. “Překladatel Bere 150 Korun Za Stránku, Ale Měl By Brát Tříkrát Tolik Zdroj: https://www.idnes.cz/Nakladatelství/Archiv/Prekladatel-Bere-150-Korun-Za-Stranku-Ale-Mel-By-Brat-Trikrat-Tolik.a080820_164400_Kavarna_Bos”. *Idnes.cz*, 2008.

Meon. “Mangy Od Dobrovského Jsou Katastrofální”. *Youtube*.

Zach, A. “Plzákovo Nakladatelství: Nakladatelství Soudobé Přeložené Prózy A Původní Literatury Pro Mládež V Praze Na Pankráci”. *Slovník Českých Nakladatelství 1849-1949*, 20 July 2023.”

Zákon Č. 121/2000 Sb., O Právu Autorském, O Právech Souvisejících S Právem Autorským A O

Změně Některých Zákonů (Autorský Zákon). *Zákony Pro Lidi*.

Zákon Č. 354/2019 Sb., O Soudních Tlumočnících A Soudních Překladaatelích Ve Znění Zákona Č. 166/2020 Sb. 1 Jan. 2021.

Zpráva O Českém Knižním Trhu 2021/2022. Vol. 10., Svaz českých knihkupců a nakladatelů, 02022.

Pes baskervillský

Doyle, A. C. *The Hound Of The Baskervilles*. The Project Gutenberg, 10./01/2001.

Doyle, A. C. *Pes Baskervillský: Překlad: František Gel*. Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 01958.

Doyle, A. C. *Pes Baskervillský: Překlad: H. Jost*. Naše nakladatelství 1400, 07/26/2021.

Doyle, A. C. *Pes Baskervillský: Překlad: Josef Pachmayer*. 2.nd ed., Josef R. Vilímek, 01925.

Doyle, A. C. *Baskervillský pes. Překlad: Richard Podaný* 2.nd ed., Odeon, 02021.

Obraz Doriana Graye

Wilde, O. *Obraz Doriana Graye: Překlad: Bořivoj Prusík*. Akademické knihkupectví (Bedřich Bočánek), 01914.

Wilde, O. *Obraz Doriana Graye: Překlad: Dr. B. Pursík*. Knihy Omega, 02017.

Wilde, O. *Obraz Doriana Graye: Překlad: J.W.Pimassl*. Nakladatelství Rudolfa Kmocha, 01948.

Wilde, O. *Obraz Doriana Graye: Překlad: J.W.Pimassl*. Naše nakladatelství, 1400, 02022.

Wilde, O. *Obraz Doriana Graye: Překlad: J. Z. Novák*. Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 01958.

Wilde, O. *Obraz Doriana Graye: Překlad: Petr Eliáš*. Cooboo, 02020.

Wilde, O. *The Picture Of Dorian Gray*. The Project Gutenberg, 01994.

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Počet vydaných titulů v průběhu let..... 29

Tabulka 3 - Porovnání názvů kapitol Psa baskervillského v pořadí 1400 – Podaný – Gel – Pachmayer..... 46

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Zastoupení překládaných jazyků.....	30
Obrázek 2 - Podíl vydané české a překladové literatury	30
Obrázek 3 - Podíl vydávaných děl doporučených ke společné části maturitní zkoušky	32

Autor/ka	Název	Rok vydání	Jazyk originálu	Překladatel/ka	Volná práva	ISBN
Carlo Goldoni	Sluha dvou pánů	2021	italština	Jaroslav Pokorný	Autorská	978-80-277-0024-0
Arthur Conan Doyle	Dobrodružství Sherlocka Holmese	2021	angličtina	Zora Wolfová	autorská	978-80-7585-162-8
Eduard Bass	Klapzubova jedenáctka	2021	čeština	/	autorská	978-80-277-0027-1
Karel Poláček	Muži v offsidu	2021	čeština	/	autorská	978-80-277-0025-7
Vladislav Vančura	Rozmarné léto	2021	čeština	/	autorská	978-80-277-0260-2
Jan Neruda	Povídky malostranské	2021	čeština	/	autorská	978-80-277-0316-6
Arthur Conan Doyle	Pes baskervillský	2021	angličtina	H. Jost	autorská	978-80-277-0312-8
Božena Němcová	Babička	2021	čeština	/	autorská	978-80-277-0311-1
Jane Austin	Rozum a cit	2021	angličtina	Blanka Carrière	autorská	978-80-277-0310-4
Karel Čapek	Povídky z jedné a druhé kapsy	2021	čeština	/	autorská	978-80-277-0317-3
Alois Jirásek	Staré pověsti české	2021	čeština	/	autorská	978-80-277-0315-9
Mark Twain	Dobrodružství Huckleberryho Finna	2021	angličtina	František Gel	autorská	978-80-277-0314-2

Mark Twain	Dobrodružství Toma Sawyera	2021	angličtina	František Gel	autorská	978-80-277-0319-7
Ladislav Klíma	Utrpění knížete Sternenhocha	2021	čeština	/	autorská	978-80-277-0261-9
Charles Dickens	Oliver Twist	2021	angličtina	Emanuel a Emanuela Tilschovi	autorská	978-80-277-0318-0
Johann Wolfgang von Goethe	Utrpení mladého Werthera	2021	němčina	Oskar Reindl	autorská	978-80-7390-908-6
L. M. Montgomery	Emily z Novoluní	2021	angličtina	Milena Poláčková	autorská	978-80-277-0047-9
Friedrich Nietzsche	Tak pravil Zarathustra	2021	němčina	Otokar Fisher	autorská i překladatelská	978-80-277-0478-1
Romain Rolland	Petr a Lucie	2021	francouzština	Jaroslav Zaorálek	autorská i překladatelská	978-80-277-0477-4
Viktor Dyk	Krysař	2021	čeština	/	autorská	978-80-277-0474-3
Jane Austenová	Pýcha a předsudek	2021	angličtina	Blanka Carrière	autorská	978-80-277-0489-7
Karel Čapek	Ze života hmyzu	2022	čeština	/	autorská	978-80-277-0422-4
Oscar Wilde	Obraz Doriana Graye	2022	angličtina	J. W. Pimassl	autorská	978-80-277-0475-0
Emily Brontë	Na Větrné hůrce	2022	angličtina	Kateřina Hilská	autorská	978-80-277-0473-6
Arthur Miller	Smrt obchodního cestujícího	2022	angličtina	Rudolf a Luba Pellarovi	autorská	978-80-277-0431-6

Lev Nikolajevič Tolstoj	Kreutzerova sonáta	2022	ruština	Zdeňka Psůtková	autorská	978-80-277-1027-0
Wilkie Collins	Žena v bílém	2022	angličtina	Tomáš Korbař	autorská	978-80-277-0357-9
Choderlos de Laclos	Nebezpečné známosti	2022	francouzština	Alan Beguivin	autorská	978-80-277-0445-3
Oscar Wilde	Jak je důležité mítí Filipa	2022	angličtina	Pavel Dominik	autorská	978-80-277-1271-7
Alexandr Sergejevič Puškin	Evžen Oněgin	2022	ruština	Milan Dvořák	autorská	978-80-277-0479-8
František Kožík	Největší z Pierotů	2022	čeština	/	/	978-80-277-1026-3
Molière	Lakomec	2022	francouzština	Erik Adolf Saudek	autorská	978-80-277-1030-0
Vítězslav Nezval	Manon Lescaut	2022	čeština	/	/	978-80-277-1031-7
Johann Wolfgang von Goethe	Faust	2022	němčina	Otokar Fisher	autorská i překladatelská	978-80-277-1314-1
Arthur Miller	Čarodějky ze Salemu	2022	angličtina	Kateřina Hilská	/	978-80-277-0432-3
Franz Kafka	Proměna a jiné povídky	2022	němčina	Vladimír Kafka	autorská	978-80-277-1009-6
Franz Kafka	Proces	2022	Němčina	Pavel Eisner	autorská	978-80-277-1011-9
Karel Čapek	Válka s mloky	2022	čeština	/	autorská	978-80-277-1319-6

William Shakespeare	Hamlet	2022	angličtina	Josef Václav Sládek	autorská i překladatelská	978-80-277-1491-9
Karel Čapek	R.U.R.	2022	čeština	/	autorská	978-80-277-1368-4
Karel Čapek	Bílá nemoc	2022	čeština	/	autorská	978-80-277-1370-7
Karel Jaromír Erben	Kytice	2022	čeština	/	autorská	978-80-277-1336-3
Karel Hynek Mácha	Máj	2022	čeština	/	autorská	978-80-277-1337-0
L. M. Montgomery	Emily zdolává překážky	2022	angličtina	Milena Poláčková	autorská	978-80-277-0048-6
D. H. Lawrence	Milenc lady Chatterleyové	2023	angličtina	František Vrba	autorská	978-80-277-1367-7
Jerome Klapka Jerome	Tři muži na toulkách	2023	angličtina	Milan Žáček	autorská	978-80-277-1034-8
Jerome Klapka Jerome	Tři muži ve člunu	2023	angličtina	Milan Žáček	autorská	978-80-277-1033-1
Antoine de Saint-Exupéry	Malý princ (vázaný)	2023	francouzština	Jiří Žák	autorská	978-80-277-2253-2
Émile Zola	Nana	2023	francouzština	Jiří Žák	autorská	978-80-277-2076-7
Jack London	Tulák po hvězdách	2023	angličtina	Martina Šimová	autorská	978-80-277-0454-5
Mark Twain	Tom Sawyer na cestách, Tom Sawyer detektivem	2023	angličtina	František Gel	autorská	978-80-277-1346-2
Francis Scott Fitzgerald	Velký Gatsby	2023	angličtina	Lubomír Dorůžka	autorská	978-80-277-1344-8

Příloha 2 – Analyzované části *Psa baskervillského*

Absolutní shody mezi vydáním 1400 a Pachmayerovým překladem jsou zvýrazněny **žlutě**, lexikální shody jsou **onačeny zeleně** (jedná se například o změnu slovosledu či změnu morfologických kategorií) a v případě shodného základu lexikálního je text **zvýrazněn tučně**.

Ukázka č. 1

Doyle, A. C. *Pes Baskervillský: Překlad: František Gel*. Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 01958, str. 19-21.

Doyle, A. C. *Pes Baskervillský: Překlad: H. Jost*. Naše nakladatelství 1400, 07/26/2021, str. 5-7.

Doyle, A. C. *Pes Baskervillský: Překlad: Josef Pachmayer*. 2.nd ed., Josef R. Vilímek, 01925, str. 1-4.

Doyle, A. C. *Baskervillský pes. Překlad: Richard Podaný* 2.nd ed., Odeon, 02021, str. 5-7.

1400 (2021)	Podaný (2016)	Gel (1958)	Pachmayer (1925)
Kapitola I. Mr. Sherlock Holmes	Kapitola 1 Pan Sherlock Holmes	Kapitola I Sherlock Holmes	Kapitola I Mr. Sherlock Holmes
Mr. Sherlock Holmes, který si ráno obyčejně přispal, když však pomíneme fakt, že mnoho nocí probděl, právě seděl u stolu, u něhož rád snídal. Já stál na koberci před krbem a vzal jsem do ruky hůl, kterou u nás předchozího večera zanechal jakýsi návštěvník. Byla to pěkná hůl z tvrdého dřeva, nahoře zakončená bambulí. Takovým holím se přezdívá „ policejní právo “. Těsně pod hlavicí byl pár centimetrů široký	Pan Sherlock Holmes míval ve zvyku připsat si do pozdního dopoledne, tedy kromě těch nijak vzácných případů, kdy byl vzhůru celou noc, ale teď seděl u stolu a snídal. Já jsem vkročil na křbovou přeložku a vzal jsem do ruky hůl, kterou tu včera zanechal náš návštěvník. Byl to poctivý, pevný kus dřeva, s baňatou hlavicí, jedna z těch špacírek, kterým se říká „penangské právo“. Hned pod hlavicí měla stříbrný pásek skoro palec	Sherlock Holmes, jenž zpravidla – s výjimkou nevzácných případů, kdy byl vzhůru celou noc až do rána – chodíval k snídani velmi pozdě, seděl tentokrát již za stolem. Já postával u křbu a právě jsem vzal do ruky vycházkovou hůl, kterou zde nás návštěvník předchozího večera zapomněl. Byl to pěkný, masivní kus dřeva s cibulovitou rukojetí, hůl onoho druhu, kterým se říká „singapúrka.“ Těsně	Mr. Sherlock Holmes, který obyčejně ráno pozdě vstával mimo ony nikoliv řídké příležitosti, kdy probděl celou noc, seděl právě u stolu, na něm se snídávalo. Já stál na koberci před krbem, i vzal jsem do ruky hůl, kterouž jakýsi návštěvník večer před tím u nás zanechal. Byla to pěkná hůl ze silného dřeva, bambulovitě nahoře zakončená – hůl z druhů těch, jimž se říká „ policejní právo “. Těsně pod hlavicí hole byl

<p>stříbrný kroužek a na něm byla vyryta slova „Jakubu Mortimerovi Mr. R. P. P. věnováno jeho přáteli z C. C. H.“ kromě těchto slov se zde nacházel i letopočet „1884“. Takovéto hole zpravidla nosili rodinní lékaři – důstojné, pevné a vzbuzovaly pocit bezpečnosti.</p>	<p>široký. „Jamesi Mortimerovi, MRCS, od jeho přátel z KCC,“ bylo na něm vyryto, a vedle toho datum „1884“. Přesně taková špacírka, jakou nosí staromódní rodinný lékař – důstojná, pevná, vzbuzující důvěru.</p>	<p>pod rukojetí byla hůl obtočena stříbrným prstencem širokým skoro na dva prsty. „Jakubu Mortimerovi z K. K. Ch. jeho přátel z L. N. CH.,“ bylo na kroužku vyryto a letopočet „1884“. Byla to přesně taková hůl, jakou nosívali staromódní rodinní lékařové – důstojná, solidní a uklidňující.</p>	<p>stříbrný kroužek asi na palec zšíří. Slova „Jakubu Mortimeru M. R. P. P. věnováno od jeho přátel z C. C. H.“ byla vyryta na kroužku tom, a kromě nich i datum „1884“. Hůl byla podobná oněm, jakéž staromódní domácí lékaři nosívali – důstojná, pevná a vzbuzovala pocit bezpečnosti.</p>
<p>„Nuže, Watsone, co s ní chcete počít?“</p>	<p>„Tak co, Watsone, co o tom soudíte?“</p>	<p>„Nuže, Watsone, co jste z ní vyčetl?!“</p>	<p>„Nuže, Watsone, co chcete počít s tím?“</p>
<p>Holmes ke mně seděl obrácen zády a já mu ničím nedal najevo, čím se zabývám.</p>	<p>Holmes seděl zády ke mně a já mu ničím nenaznačil, čím že se to zabývám.</p>	<p>Holmes seděl obrácen zády ke mně a já mu ničím nenaznačil, čím se zabývám.</p>	<p>Holmes seděl zády obrácen ke mně, a já mu nedal ničím najevo, čím se zabývám.</p>
<p>„Jak jste věděl, co dělám? Někdy mám pocit, že máte oči i vzadu.“</p>	<p>„Jak víte, co dělám? Vy máte nejspíš oči zezadu hlavy.“</p>	<p>„Jak víte, co dělám? Máte oči v temeni hlavy?“</p>	<p>„Jak jste věděl, co činím? Zdá se mi, že máte oči nazad hlavy.“</p>
<p>„Kdepak, já mám právě před očima dobře vyleštěnou stříbrnou kávovou konvici,“ odtušil můj druh a pokračoval: „Ale povězte mi, Watsone, jaké máte úmysly s holí našeho hosta? Když jsme ho nešťastnou náhodou nezastihli a když tedy nemáme ani tušení, co po nás chtěl, je pro nás tato upomínka, kterou zde náhodou zanechal, důležitou. Řekněte mi, jak si ho podle této hole představujete?“</p>	<p>„Kdyby nic jiného, mám před sebou pěkně naleštěnou postříbřenou konvici na kávu,“ opáčil. „No tak, Watsone, co si myslíte o holi našeho návštěvníka? Ke své smůle jsme jej propásli a nemáme ani ponětí, co ho k nám přivedlo, a tak tenhle náhodný suvenýr nabývá na významu. Povídejte, co jste si jejím zkoumáním vyvodil o majiteli.“</p>	<p>„Nemám oči vzadu, mám však před sebou postříbřenou a dobře vyleštěnou kávovou konvici,“ řekl. „Ale povězte mi, Watsone, co vám ta hůl našeho návštěvníka říká. Jelikož jsme měli smůlu a propásli ho a nemáme potuchy, co si přál, nabývá tato upomínka důležitosti. Řekněte mi, jak byste na základě pečlivé prohlídky hole rekonstruoval jejího majitele.“</p>	<p>„Mám však dobře hlazenou stříbrnou konvici kávovou před očima,“ odtušil soudruh můj, i pokračoval: „Avšak řekněte mi, Watsone, co chcete dělati s holí našeho hosta? Když jsme ho nešťastnou náhodou nezastali, a když nemáme tudíž tušení, co od nás chce, jest upomínka tato, již zde náhodou zanechal, pro nás důležitou. Řekněte mi, jak si asi dle hole muže toho představujete?“</p>

<p>„Soudím,“ odpověděl jsem, sleduje, pokud jsem toho však byl vůbec schopen, uvažování svého druha, „že doktor Mortimer je starší lékař, často vyhledávaný a velmi vážený. Jinak by od nikoho rozhodně nedostal tuto hůl s věnování jako důkaz uznání.“</p>	<p>„Řekl bych,“ začal jsem ve snaze co nejvíce se držet metod svého společníka, „že pan doktor Mortimer je úspěšný postarší lékař a jeho známí ho chovají v úctě, když mu projeví uznání takovým darem.“</p>	<p>„Myslím“ řekl jsem a řídil se při tom podle svých možností metodou svého přítele, „že dr. Mortimer je zámožný obstarší lékař, požívající značné vážnosti, jak soudím z toho, že mu jeho přátelé projeví uznání právě tímto darem.“</p>	<p>„Soudím,“ pravil jsem já, sleduje, pokud jsem mohl metodu svého soudruha, „že doktor Mortimer jest starší lékař, hojně hledaný a velmi vážený, jinak ti, kteří ho znají, nebyli by mu věnovali tuto hůl na důkaz své uznalosti.“</p>
<p>„Dobře!“ pravil Holmes. „Skvěle!“</p>	<p>„Dobré!“ na to Holmes. „Vynikající!“</p>	<p>„Výborně!“ řekl Holmes. „Znamenitě!“</p>	<p>„Dobře!“ pravil Holmes, „Výtečně!“</p>
<p>„Také si myslím, že je to s největší pravděpodobností lékař venkovský, který za většinou svých pacientů chodí pěšky.“</p>	<p>„Dále považuji za pravděpodobné, že půjde o venkovského praktického lékaře, který hodně pacientů obchází po vlastních.“</p>	<p>„Domnívám se dále, že pravděpodobně jde o lékaře venkovského, který mnohé cesty k pacientům kovává pěšky.“</p>	<p>„Myslím také, že dle vší pravděpodobnosti jest to lékař venkovský, který koná velkou část návštěv svých pěšky.“</p>
<p>„Proč si to myslíte?“</p>	<p>„Proč to?“</p>	<p>„Proč si to myslíte?“</p>	<p>„Proč tak soudíte?“</p>
<p>„Poněvadž tato hůl, ačkoli původně byla jistě elegantní, je příliš opotřebovaná, než aby ji používal městský lékař. Silný železný hrot je velmi odřen, je tedy zjevné, že prodělal hodně namáhavých pochůzek.“</p>	<p>„Ta hůl byla původně velice elegantní, ale je otlučená natolik, až si nedovedu představit, že by ji nosil městský lékař. Kroužek z pevného kovu je obroušený, takže je zjevné, že majitel toho s holí něco nachodil.“</p>	<p>„Protože tato hůl, ačkoliv byla původně velmi elegantní, je nyní tak sešlá, že si nedovedu představit, jak by ji nosil městský lékař. Silný železný bodec je opotřebovaný, je tudíž jasné, že majitel se s holí mnoho nachodil.“</p>	<p>„Poněvadž tato hůl, ačkoliv původně velmi hezounká, jest příliš opotřebovaná, než aby ji byl mohl nositi městský lékař. Silný, železný hrot jest tuze odřen, jest tedy zjevno, že prodělal hodně statných pochůdů.“</p>
<p>„Vaše zkoumání věci je dokonalé,“ pravil Holmes.</p>	<p>„Naprostou rozumnou úvahu!“ řekl Holmes.</p>	<p>„Naprostou logickou!“ řekl Holmes.</p>	<p>„Dokonale věc zkoumáte,“ pravil Holmes.</p>
<p>„A pak je tu ten nápis: věnováno od jeho přátel z C. C. H. Domnívám se, že šlo o nějakou loveckou společnost, o nějaký místní hon, jejímž</p>	<p>„Kromě toho je tu ten nápis: ‚od přátel z KCC‘. Počítám, že půjde o nějaký klub, venkovský, možná lovecký, jehož, členům patrně poskytl nějaké</p>	<p>„Velmi informativní jsou dále zkratky vyrytého věnování. Pakliže dostal tento dárek člen Královské koleje chirurgů, jenž je venkovským</p>	<p>„A tomto, tuto jest nápis: ‚Věnováno od přátel z C. C. H.‘ Soudím, skorem, že běželo o nějakou loveckou společnost, o nějakou místní</p>

<p>členům doktor pravděpodobně poskytl lékařskou pomoc a kteří mu na oplátku věnovali tento dárek.“</p>	<p>lékařské služby, pročež mu oplátkou dali toto drobné ocenění.“</p>	<p>lékařem, od nějakých přátel, skoro bych řekl, že to L. N. je zkratka pro nějakou loveckou společnost— řekněme Lovci Nimrodi z Chá Cé. Snad jejím členům poskytl lékařskou pomoc a oni mu oplátkou věnovali dárek.“</p>	<p>šťvanici, jejímž členům poskytl doktor snad pomoc lékařskou a kteří oplátkou věnovali mu nějaký dárek.“</p>
<p>„Skutečně, Watsone, překonáváte sám sebe,“ pravil Holmes, odstrčil svou židli a zapálil si cigaretu. „Musím říct, že ve všech pracích, v nichž tak laskavě vyprávíte o mých skromných činech, velmi podceňujete vlastní schopnosti. Je možné, že sám nejste světlem, ale umíte k němu přivádět jiné. Jsou lidé, kteří nejsou geniální, ale dovedou ho probouzet v jiných. Musím přiznat, milý kamaráde, že jsem vám za velmi mnoho vděčný.“</p>	<p>„Na mou duši, Watsone, vy se překonáváte,“ ocenil to Holmes, poodsunul židli a zapálil si. „Musím říct, že ve všech těch případech, kdy jste velice velkoryse vysoko hodnotil moje skromné úspěchy, jste obvykle podcenil vlastní schopnosti. Sám sice snad nezáríte, ale sloužíte světlu jako vodič. Někteří lidé mají pozoruhodnou schopnost podněcovat genialitu u druhého, i když sami genialitou neslují. Připouštím, drahý příteli, že jsem vám nesmírně zavázán.“</p>	<p>„Vskutku, Watsone, překonáváte sám sebe,“ řekl Holmes, odstrkuje židli a zapaluje si cigaretu. „Musím říci, že ve zprávách, které jste tak laskavě uveřejnil o mých drobných úspěších, jste šmahem snižoval své vlastní schopnosti. Byť třeba sám nesisvíte, jste vodič světla. Jsou lidé, kteří – aniž sami byli nadáni genialitou – mají pozoruhodnou schopnost genialitu podněcovat. Musím se přiznat, můj milý brachu, že jsem vaším velkým dlužníkem.“</p>	<p>„Skutečně, Watsone, předstihujete sám sebe,“ pravil Holmes, odstrčiv stolicí svou a zapáliv si cigaretu. „Jsem nucen říci, že ve všech pracích, v nichž vyprávěl jste tak laskavě o skromných mých výkonech, podceňoval jste velice vlastní své schopnosti. Jest možno, že sám nejste světlem, ale umíte jiné k světlu přiváděti. Jsou lidé, kteří nemají sami genia, ale dovedou ho vzněcovati. Doznávám, milý kamaráde, že jsem vám za velmi mnohé vděčen.“</p>
<p>Můj druh se o mně nikdy tak pochvalně nevyjádřil, takže se musím přiznat, že mi jeho slova velmi zalichotila. Často byl totiž k mému obdivu a mým pokusům</p>	<p>Nic podobného jsem od něj do té doby neslyšel, a tak musím přiznat, že mě tato slova nelíčeně potěšila, protože mě nejednou popudila jeho lhostejnost k</p>	<p>Něco takého mi dosud ještě nikdy neřekl a musím se přiznat, že mě jeho slova nadmíru potěšila, neboť jsem byl často rozmrzen lhostejností, kterou</p>	<p>Soudruh můj nikdy se tak pochvalně nevyjádřil, i doznávám, že slova jeho způsobila mi živé potěšení, neboť jsem býval často nemile dotčen lhostejností,</p>

<p>seznámit veřejnost s jeho vyšetřovacími metodami spíše lhotejný, což se mě často dotýkalo.</p>	<p>mým projevům obdivu i ke všem mým pokusům seznámit veřejnost s jeho metodami. Také jsem byl pyšný na to, že jsem si už jeho systém osvojil dost na to, abych jej uplatnil způsobem, který mi získá jeho uznání. Vzal mi teď hůl z rukou a několik minut si ji pouhým okem pozorně prohlížel. Nato se zaujatým výrazem ve tváři odložil cigaretu, odnesl si špacírku k oknu a tam si ji zvonu prohlédl lupou.</p>	<p>projevoval vůči mým pokusům dodat jeho metodám publicitu. Také mne pýchou naplnila myšlenka, že jsem jeho systém ovládl tak dalece, že jsem ho dokázal aplikovat způsobem, jenž si vysloužil jeho pochvalu. Teď mi Holmes vzal hůl z ruky a po několik minut se na ni díval prostým okem. Potom se na jeho tváři objevil výraz zájmu. Holmes odložil cigaretu, přistoupil s holí k oknu a znova ji prohlížel lupou.</p>	<p>kterou jevil k mému obdivu a k mým pokusům, v nichž snažil jsem seznámit veřejnost s jeho metodami.</p>
<p>Byl jsem hrdý, že jsem si jeho postupy osvojil do té míry, že jsem si vysloužil jeho pochvalu.</p>	<p>„Zajímavé, i když elementární,“ prohlásil, jakmile se vrátil do svého oblíbeného rohu pohovky.</p>	<p>„Zajímavé, byť i velmi prosté,“ řekl, když se vracel do svého oblíbeného rohu pohovky.</p>	<p>Byl jsem hrd, že jsem osvojil si systém jeho do té míry, že zjednal jsem si jeho pochvalu.</p>
<p>Nyní vzal hůl z mé ruky a se zájmem ji několik minut přejížděl očima.</p>			<p>Vzal nyní hůl sám z mé ruky, i prohlížel ji po několik minut prostým okem.</p>
<p>Poté se zřejmým výrazem zájmu odložil cigaretu, přistoupil s holí k oknu a začal ji zkoumat lupou.</p>			<p>Po té se zřejmým výrazem zájmu svého odložil cigaretu a přistoupil s holí k oknu, jal se i prohlízetí opět zvětšovací sklem.</p>
<p>„Je to sice prosté, přesto zajímavé,“ pravil, když opět usedl do svého milovaného koutku.</p>			<p>„Zajímavá, ačkoliv velmi prostá věc,“ pravil, když usedl opět v zamilovaném svém koutku.</p>

Ukázka č. 2

Doyle, A. C. *Pes Baskervillský: Překlad: František Gel*. Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 01958, str. 116-117.

Doyle, A. C. *Pes Baskervillský: Překlad: H. Jost*. Naše nakladatelství 1400, 07/26/2021, str. 92-93.

Doyle, A. C. *Pes Baskervillský: Překlad: Josef Pachmayer*. 2.nd ed., Josef R. Vilímek, 01925, str. 153- 154.

Doyle, A. C. *Baskervillský pes. Překlad: Richard Podaný* 2.nd ed., Odeon, 02021, str.90-91.

1400 (2021)	Podaný (2016)	Gel (1958)	Pachmayer (1925)
Kapitola VIII První zpráva doktora Watsona	Kapitola 8 První zpráva doktora Watsona	Kapitola VIII První zpráva dr. Watsona	Kapitola VIII První zpráva doktora Watsona
Od této chvíle chci sledovat běh událostí otiskováním vlastních listů, posílaných panu Sherlocku Holmesovi. Ty listy nyní leží přede mnou na stole.	Od tohoto okamžiku budu vývoj událostí sledovat tím, že zde přepíšu své vlastní dopisy adresované panu Sherlocku Holmesovi, jak leží přede mnou na stole. Schází jedna stránka, ale jinak přesně odpovídají tomu, co jsem mu napsal, a vyjadřují moje tehdejší dojmy a podezření přesněji, než jak by dokázala moje paměť, i kdyby ve věci oněch tragických událostí byla sebeprůzračnější	Další běh událostí vylíčím tím, že zde otisknu dopisy, které jsem onoho času napsal Sherlocku Holmesovi. Psaní leží přede mnou na stole. Jedna stránka chybí, ale jinak jsou kompletní a ukazují mé tehdejší pocity a má tehdejší podezření přesněji, než by je dovedla reprodukovat má paměť – ačkoliv mám tragické události oněch dnů věru živě před očima.	Do této chvíle chci sledovati běh událostí přepisováním vlastních listů svých, posílaných panu Sherlocku Holmesovi, kteréž leží nyní přede mnou na stole.
Jedna stránka chybí, jinak je vše podávám tak přesně, jak byly psány, neboť projevují moje city a moje podezření z těch a oněch okamžiků přesněji, než bych mohl učinit			Stránka jedna chybí, jinak však podávám je tak přesně, jak byly napsány, neboť projevují moje pocity a moje podezření z těch a oněch okamžiků přesněji, než bych mohl učiniti

<p>pomocí paměti, třebaže i ona si jasně uchovala vzpomínku na ony tragické události.</p>			<p>z paměti své, třeba že i tato jasně uchovala si vzpomínku na tragické ony události.</p>
<p>Na zámku Baskerville, dne 13. října</p> <p>Můj milý Holmesi! Mé předchozí listy a telegramy vás důkladně zpravily o všem, co se přihodilo v tom nejzakletějším koutku světa. Čím déle zde člověk prodlévá, tím více duch blat proniká člověku do duše – jeho pustota i strašlivé kouzlo zároveň.</p>	<p>Baskervillský zámek, 13. října</p> <p>Milý Holmesi! V předchozích dopisech a telegramech jsem vás poměrně dobře zpravil o všem, co se v tomto Bohem tak důkladně zapomenutém koutě světa odehrálo. Čím déle tu člověk setrvá, tím víc mu much vřesoviště se vsí jeho obrovitostí a také jeho chmurným kouzlem pronikne do duše. Kdykoliv se znovu vydáte do jeho lůna, zanecháte za zády celou moderní Anglii do posledního zbytečku, zato na každém kroku dobře víte o příbytcích a díle prehistorických lidí. Jak jdete krajinou, na všech stranách kolem vás jsou domy toho opomenutého obyvatelstva, jejich hrobky a obrovité monolity, kterými se údajně vyznačovaly jejich chrámy. A při každém pohledu na jejich šedé kamenné chatrče na zjizvených svazích kopců víte, že</p>	<p>Zámek Baskerville, 13. října</p> <p>Milý Holmesi, předchozí mé dopisy a telegramy Vás podrobně informovaly o všem, co se děje v tomto Bohem opuštěném koutě světa. Čím déle zde člověk prodlévá, tím hlouběji se mu v duši usazuje duch blat, jejich pustota, ale i jejich ponurý půvab. Jakmile zakotvíte v blatech, dáte tím vale veškeré moderní Anglii, na druhé straně však, kamkoliv se zde obrátíte, tušíte příbytky a dílo prehistorického člověka. Ať jdete, kudy jdete, všude najdete domy těch zapomenutých kmenů, jejich hroby a obrovské monolity, jež snad vyznačovaly jejich božiště. Díváte-li se na jejich šedé kamenné chaty, vystupující ze zjizvených strání, necháváte za sebou své století, a kdybyste zahlédl chlupatého, v srst</p>	<p>„Na Baskervillském zámku, dne 13. října.</p> <p>Milý můj Holmesi! Předchozí listy a telegramy mé zpravily Vás důkladně o všem, co přihodilo se na tomto nejzakletějším koutku světa. Čím déle člověk prodlévá zde, tím více duch močálů proniká člověku do duše, jeho pustota i jeho strašlivé kouzlo zároveň.</p>

	<p>jste opustil svou epochu, a kdybyste spatřil nějakého chlupatého člověka oděného do kožešin, jak vylézá z nízko posazených dveří a nasazuje na tětivu luku šíp s pazourkovým hrotem, chápal byste, že jeho přítomnost zde je přirozenější než ta vaše. Podivné je, že i když zdejší půda nutně vždy byla stejně neplodná, zjevně tady žili ve velkém počtu. Nejsem žádný znalec starověku, ale nepřekvapilo by mě, kdyby šlo o nějaký neválečnický, pronásledovaný lid, který byl přinucen smířit se s krajem, v němž by nikdo jiný nesídlil.</p>	<p>oděného muže, jak vylézá z nízkých dveří a přikládá k tětívě luku šíp s kamenným hrotem – ujišťuji Vás, že byste jeho přítomnost zde považoval za přirozenější než svou vlastní. Nejpodivnější snad je, že jich tak mnoho žilo právě zde, kde půda jistě už i tehdy byla krajně neúrodná. Nejsem archeolog, ale domnívám se, že to byly kmeny nebojovné, pronásledované a že se musely spokojit s tím, co nikdo jiný nechtěl.</p>	
<p>Jakmile jednou spočínáte na prsou blat, tím okamžikem jste se zřekl všeho, co vás pojilo s moderní Anglií, zato zde všude nabýváte vědomí o lidech a práci prehistorických národů. Všude, kudy chodíte, jsou pozůstatky těch zapomenutých kmenů s jejich hroby i obrovskými monolity, o nichž se</p>			<p>Jakmile spočínáte jednou na prsou jeho, tím okamžikem zřekl jste se všeho, co vás pojilo s moderní Anglií, zato nabýváte všude zde vědomí o lidech a práci prehistorických národů. Všude, kudy chodíte, jsou stránky zapomenutých kmenů těch s jejich hroby i s obrovskými balvany, o nichž se soudí, že označují</p>

<p>soudí, že označují místa jejich pohanských chrámů.</p>			<p>místa jejich chrámů.</p>
<p>Když se díváte na jejich šedé kamenné chýše, opírající se o zjizvené svahy pahrbků, zapomenete na naše století, a kdybyste spatřil koží oděného vlasatého muže vylézat nízkými dveřmi, jak klade šíp s pazourkovým hrotem na tětivu luku, cítil byste, že jeho přítomnost je tu přirozenější nežli přítomnost Vaše. Nejpodivnější věc je, že žili tak hustě na půdě, která vždycky musela být vpravdě neúrodná. Nejsem archeolog, avšak myslím si, že ten lid byl kmenem nebojovným a nepřáteli velmi stísněným, jenž byl nucen vzít zavděk půdou, kterou žádný jiný nechtěl osadit.</p>			<p>Když díváte se na šedé jich kamenné chýše, opírající se o rozjizvené svahy pahrbků, zapomenete na vlastní věk svůj, a kdybyste spatřil koží oděného vlasatého muže, vylézati nízkými dveřmi, an klade šíp svůj s pazourkovým hrotem na tětivu svého luku, cítil byste, že přítomnost jeho jest tu přirozenější, nežli přítomnost Vaše. Nejpodivnější věc jest, že žili tak hustě na půdě, kteráž musila býti vždycky nejneúrodnější. Nejsem dějepiscem, avšak myslím si, že lid ten byl kmenem nebojovným a nepřáteli velmi stísněným, jenž nucen byl zaujmouti půdu, již žádný jiný nechtěl osaditi.</p>

Ukázka č. 3

Doyle, A. C. *Pes Baskervillský: Překlad: František Gel*. Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 01958, str. 227-228, 241-242.

Doyle, A. C. *Pes Baskervillský: Překlad: H. Jost*. Naše nakladatelství 1400, 07/26/2021, str. 192, 202-203.

Doyle, A. C. *Pes Baskervillský: Překlad: Josef Pachmayer*. 2.nd ed., Josef R. Vilímek, 01925, str. 333-334, 351-353.

Doyle, A. C. *Baskervillský pes. Překlad: Richard Podaný* 2.nd ed., Odeon, 02021, str. 186, 196-197.

1400 (2021)	Podaný (2016)	Gel (1958)	Pachmayer (1925)
Kapitola XV Pohled nazpět	Kapitola 15 Retrospektiva	Kapitola XV Retrospektiva	Kapitola XV Pohled nazpět
Nadešel konec listopadu a Holmes i já jsme za deštivého a mlhavého odpoledne seděli u vydatného ohně krbu v našem salonku v Baker Street.			Nadešel konec listopadu, a Holmes i já seděli jsme za deštivého a mlhavého večera každý po jedné straně plápolajícího ohně v našem salonku v Bakerské ulici.
Od tragického zakončení naší návštěvy v Devonském hrabství Holmes vyřešil dva nesmírně důležité případy; v prvním z nich musel zjistit tajemné chování plukovníka Upwooda v souvislosti s pověstným karbanickým skandálem v klubu Nonpareille, kdežto v druhé aféře musel zprostit nešťastnou Francouzku paní Montpensierovou	Byl listopad a my jsme s Holmesem o sychravém a mlhavém večeru seděli každý z jedné strany u planoucího krbu v našem obývacím pokoji v Baker Street. Od tragického závěru naší návštěvy v Devonshiru se můj přítel zabýval dvěma nanejvýš významnými případy; při tom prvním odhalil bezohledné chování plukovníka Upwooda související s proslulým karetník	Byl konec listopadu. Holmes a já jsme trávili večer – venku sychravý a pošmourný – v našem obývacím pokoji v Baker Streetu u krbu, v němž plál mohutný oheň. V době, která uplynula od tragického zakončení našeho zájezdu do Devonského hrabství, Holmes rozřešil dva případy prvořadě důležitosti. Když propukl známý skandál kolem herny klubu Nonpareil,	Od tragického zakončení naší návštěvy v Devonském hrabství Holmes byl zapředen do dvou affér, nesmírně důležitých; v prvním z nich musel zjistit tajemní chování se plukovníka Upwooda v souvislosti s pověstným skandálem v karbanickým v klubu Nonpareille, kdežto v druhé musel sprostiti nešťastnou paní Montpensierovou

<p>podezření z vraždy, které na ni bylo uvaleno domnělou smrtí její nevlastní dcery, slečny Carrièrové, mladé dámy, která byla vypátrána o šest měsíců později, jak ještě v paměti živá a provdaná v New Yorku.</p>	<p>skandálem v kluku Nonpareil, při tom druhém hájil nešťastnou paní Montpensierovou proti obvinění z vraždy, jež jí hrozilo v souvislosti s úmrtím její nevlastní dcery, slečny Carèrové, mladé dámy, již, jak si patrně vzpomenete, půl roku nato našli živou a provdanou v New Yorku. Můj přítel měl z toho úspěchu v celé sérii obtížných a důležitých případů skvělou náladu, takže se mi ho podařilo přimět, aby se vrátil k podrobnostem baskervillské záhady.</p>	<p>Holmes odhalil hanebné machinace plukovníka Upwooda. Brzo poté obhájil nešťastnou Francouzku, paní Montpensierovou, před obviněním z vraždy a před obžalobou, která jí zhrozila v souvislosti se smrtí její nevlastní dcery, slečny Carérové, mladé dámy, jež – jak dosud v živé paměti – byla o půl roku později nalezena živá, zdravá a provdaná v New Yorku. Řada úspěchů, jichž dosáhl v serii nesnadných a významných případů, Holmes uvedla do míry tak dobré, že jsem ho mohl přimět k tomu, aby se rozhovořil o podrobnostech baskervillské záhady.</p>	<p>podezření z vraždy, kteréž uvaleno bylo na ni domnělou smrtí nevlastní dcery její, slečny Carrièrovou, mladé to dámy, kteráž vypátrána byla šest měsíců později, jak se pamatujete, živá a provdaná v New Yorku.</p>
<p>Můj přítel byl díky úspěchům, jež provázely řadu nesnadných a důležitých případů, ve výtečné náladě, takže se mně podařilo pohnout ho k rozhovoru o podrobnostech baskervillského tajemství.</p>			<p>Můj přítel byl ve výtečné náladě, díky úspěchům, jež provázely řadu nesnadných a důležitých případů, takže se mně podařilo ho pohnouti k rozhovoru o podrobnostech tajemství Baskervillského.</p>
<p>...</p>	<p>...</p>	<p>...</p>	<p>...</p>
<p>„Stapleton však nemohl doufat, že by</p>	<p>„Nemohl si malovat, že sira Henryho s tím</p>	<p>„Ale Stapleton přece nemohl doufat, že</p>	<p>„Stapleton však nemohl doufati, že</p>

vydělil i sira Henryho až k smrti, jako se mu to podařilo u jeho strýce příšerným psem?“	svým psem z bažin poleká k smrti, jako to udělal u jeho starého strýce.“	tím svým strašidelným psem vyděsí sira Henryho k smrti tak, jak se mu to podařilo u baronetova staříčkého strýce.“	by vydělil i sira Jindřicha až k smrti, jako se mu to podařilo u strýce příšerným jeho psem?“
„Pes byl velice divoký a zcela vyhladovělý. Třeba by jeho zjev nebyl s to, aby poděsil oběť až k smrti, přece alespoň musel ochromit její odpor.“	„Zvíře bylo napůl zdivočelé a napůl vyhladovělé. Pokud by sám jeho zjev neděsil oběť k smrti, přinejmenším by ochromil jakýkoliv odpor, který by mohla klást.“	„To zvíře bylo zdivočelé a velmi vyhládlé. I kdyby svou oběť nezabilo děsem – jistě by napadený, hrůzou ochrnutý člověk nemohl klást podstatný odpor.“	„Pes byl velice divoký a zcela vyhladovělý. Třeba by zjev jeho nebyl býval s to, aby poděsil oběť až na smrt, přece musel ochromiti odpor její.“
„O tom nepochybuji,“ děl jsem. „Zbývá jen ještě jedna nejasnost. Kdyby měl Stapleton převzít dědictví, jak by mohl vysvětlit okolnost, že on, dědic, žil neohlášen a pod jiným jménem v samém sousedství statku? Jak mohl vznést nárok na dědictví, aniž by vyvolal podezření proti sobě, aniž by dal podnět k vyšetřování?“	„To jistě. Zbývá jen jedna obtíž. Kdyby se Stapleton vnutil do rodové posloupnosti, jak by vysvětlil to, že on, dědic, žil skrytě a pod cizím jménem tak blízko u panství? Jak by se mohl dědictví dožadovat, aniž by vyvolal podezření a vyš a vyšetřování?“	„To souhlasí. A nyní zbývá už jen jedna nesnáz. Dejme tomu, že by sir Henry byl zemřel a Stapleton se skutečně stal dědicem titulu a panství – jak by Stapleton byl vysvětlil, proč – ač příslušník rodu – žil tak dlouho pod falešným jménem a na zapřenou v takové blízkosti panství? Jak by se byl mohl hlásit o dědictví, aniž by vzbudil podezření a zaval podnět k vyšetřování?“	„O tom nepochybuji,“ děl jsem. „Zbývá jen jedno ještě nejasné. Když Stapleton měl nastoupiti dědictví, jak byl by mohl vysvětliti okolnost, že on, dědic, žil neohlášen a pod jiným jménem v samém sousedství statku? Jak mohl vznést nárok na dědictví, aniž by byl vyvolal podezření proti sobě, aniž by dal podnět k vyšetřování?“
„To je ovšem velmi obtížné vysvětlit a bojím se, že žádáte příliš mnoho, když ode mne očekáváte, abych tu záhadu rozluštil. Minulost a přítomnost jsou polem pro mé pátrání, avšak co	„To je obrovská potíž – a nejspíš žádáte příliš, když očekáváte, že ji objasním. Zabývám se minulostí a přítomností, ale co by někdo mohl udělat v budoucnu, na to se odpovídá	„Je to nesnáz skutečně veliká a myslím, že nikdo po mně nemůže chtít, abych ji řešil. Minulost a přítomnost jsou oblasti mého pátrání – ale co by kdo učinil v budoucnu, je	„Toť ovšem velmi obtížno vysvětliti, i bojím se, že žádáte příliš mnoho, když očekáváte ode mne, abych záhadu rozluštil. Minulost a přítomnost jsou polem pro mé pátrání, avšak co

<p>nějaký muž míni učinit v budoucnosti, je věru nesnadné povědět. Paní Stapletonová avšak slyšela svého manžela o tomto problému několikrát mluvit. Bylo možné trojí rozluštění. Mohl vznést nárok na dědictví z Jižní Ameriky, mohl nechat svojí totožnost zajistit tamními britskými zástupci a nabýt tak jmění, aniž by do Anglie vůbec přišel; anebo si mohl opatřit dokonalé přestrojení na krátkou dobu, po kterou by musel být v Londýně; nebo mohl konečně postoupit nějakému spoluviníku své důkazy a své listiny, i dosadit jej tak za dědice a vyhradit sobě určitou část důchodu. Dle toho, co o něm víme, nemůžeme pochybovat, že by byl z této nesnáze nenalezl nějaké východisko. A nyní, můj milý Watsone, myslím, že když jsme po několik týdnů měli tak namáhavou práci, že pro jeden večer můžeme své myšlenky věnovat zábavnějším věcem.</p>	<p>stěží. Paní Stapletonová několikrát zaslechla, jak manžel o tom problému mluví. Byly tři možné postupy. Mohl by se majetku dožadovat z Jižní Ameriky, prokázat svou totožnost jen tamním britským úřadům a díky tomu celé bohatství získat, aniž by kdy vkročil na britskou půdu, anebo by mohl na tu krátkou dobu, po kterou by potřeboval být v Londýně, zvolit nějaký rafinovaný převlek; případně by mohl důkazy a listinami vybavit nějakého spolupachatele, kterého by vydával za dědice, takže by si stále udržel nárok na jistou část jeho příjmů. To, co o něm víme, nepřipouští žádnou pochybnost, že by snad z té těžké situace nenašel nějaké východisko. A víte vy co, milý Watsone? Máme za sebou několik týdnů krušné práce, takže myslím, že alespoň na jeden večer bychom mohli zacílit myšlenky příjemnějším směrem. Mám lóži na <i>Hugenoty</i>. Slyšel jste už zpívat De</p>	<p>nesnadno říci. Paní Stapletonová slyšela svého manžela několikrát o tom mluvit. Chtěl tento problém řešit jedním ze tří způsobů. Buď mohl dědický nárok uplatnit v Jižní Americe, kdež mohl před britskými úřady prokázat svou totožnost a tak získat celé bohatství, aniž vůbec přišel do Anglie; nebo mohl zvolit dokonalé přestrojení pro krátkou dobu, po kterou by musel prodlít v Londýně; nebo do třetice mohl nastrčit nějakého spolupachatele, kterého by vybavil potřebnými listinami a jenž by se vydával za dědice. S tímto člověkem by se pak rozdělil o zisk. Ze všeho, co o Stapletonovi víme, můžeme s jistotou předpokládat, že by nějaké východisko byl našel. A to, můj milý Watsone, je asi všechno. Máme za sebou mnoho týdnů namáhavé práce a myslím, že bychom alespoň jeden večer mohli věnovat myšlenkám poněkud příjemnějším. Mám lóži na <i>Hugenoty</i>. Slyšel jste již Eduarda</p>	<p>muž některý míni učiniti v budoucnosti, jest věru nesnadno povědět. Paní Stapletonová slyšela však manžela svého mluviti několikrát o tomto problému. Bylo možné trojí rozluštění.</p>
--	--	--	--

<p>Koupil jsem lóži na Hugenyoty. Slyšel jste již de Reszke? Nebylo by vám nemilé, abyste se v půlhodince patřičně ustrojil? Mohli bychom se cestou u Marciniho zastavit ještě na malou večeři!“</p>	<p>Reszkeovy? Jestli po vás mohu chtít, abyste byl za půl hodiny přichystán, tak se ještě stihneme cestou stavit u Marciniho na menší večeříčku, co vy na to?“</p>	<p>de Reszke? Smím vás tedy poprosit, abyste byl za půl hodiny připraven k odchodu? Mohli bychom se cestou stavit u Marciniho a něco tam pojíst.“</p>	
			<p>Mohl vznést nárok na dědictví z Jižní Ameriky, mohl totožnost svoji dáti zjistiti tamními zástupci britskými a nabýti tak jmění, aniž by do Anglie vůbec přišel; aneb mohl opatřiti si dokonalé přestrojení na krátkou dobu, po kterou by musil býti v Londýně, aneb mohl konečně postoupiti nějakému spoluvinníku své důkazy a listiny, i dosaditi jej tak za svého dědice, a vyhraditi sobě určitou část důchodu.</p>
			<p>Dle toho, co o něm víme, nemůžeme o něm pochybovati, že by byl našel nějaké východiště z nesnáze této.</p>
			<p>A nyní, můj milý Watsone, myslím, když po několik týdnů měli jsme tak tuhou práci, že pro jeden večer můžeme myšlenky své</p>

			věnovati předmětům zábavnějším. Koupil jsem lože na „Hugenotty“. Slyšel jste již de Reszkese? Nebylo by vám nemilo, abyste se v půlhodince přistrojil?
			„Mohli bychom se cestou u Marcinia zastavit ještě na malou večeři!“

Příloha 3 – Analyzované části Obrazu Doriana Graye

Ukázka č. 1

Wilde, O. *Obraz Doriana Graye: Překlad: J.W.Pimassl*. Nakladatelství Rudolfa Kmocha, 01948., str. 15-16.

Wilde, O. *Obraz Doriana Graye: Překlad: J.W.Pimassl*. Naše nakladatelství, 1400, 02022, str. 7-8.

Wilde, O. *The Picture Of Dorian Gray*. The Project Gutenberg, 01994.

Originál	Pimassl (Rudolf Kmoch 1948)	Pimassl (1400, 2022)
Chapter I.	Kapitola I.	Kapitola I.
The studio was filled with the rich odour of roses, and when the light summer wind stirred amidst the trees of the garden, there came through the open door the heavy scent of the lilac, or the more delicate perfume of the pink-flowering thorn.	Studio bylo plno silné vůně růží, a když lehký letní vánek provanul stromy v zahradě, vnikla dovnitř otevřenými dveřmi těžká vůně šeříku nebo jemnější vůně růžového hlohu	Studio bylo plno silné vůně růží, a když lehký letní vánek provanul stromy v zahradě, vnikla dovnitř otevřenými dveřmi těžká vůně šeříku nebo jemnější vůně růžového hlohu.
From the corner of the divan of Persian saddle-bags on which he was lying, smoking, as was his custom, innumerable cigarettes, Lord Henry Wotton could just catch the	V roku pohovky z perských čalounů ležel lord Henry Wotton, kouře nesčetné cigarety, jak bylo jeho zvykem. Pozoroval lesk sladkých a medově zbarvených květů čilimníku, jehož třesoucí se	V roku pohovky z perských čalounů ležel lord Henry Wotton, kouře nesčetné cigarety, jak bylo jeho zvykem. Pozoroval lesk sladkých a medově zbarvených květů čilimníku,

<p>gleam of the honey-sweet and honey-coloured blossoms of a laburnum, whose tremulous branches seemed hardly able to bear the burden of a beauty so flamelike as theirs; and now and then the fantastic shadows of birds in flight flitted across the long tussore-silk curtains that were stretched in front of the huge window, producing a kind of momentary Japanese effect, and making him think of those pallid, jade-faced painters of Tokyo who, through the medium of an art that is necessarily immobile, seek to convey the sense of swiftness and motion. The sullen murmur of the bees shouldering their way through the long unmown grass, or circling with monotonous insistence round the dusty gilt horns of the straggling woodbine, seemed to make the stillness more oppressive. The dim roar of London was like the bourdon note of a distant organ.</p>	<p>větve, jak se zdálo, sotva unesly tíhu krásy tak podobné plameni; a fantastické stíny ptáků v letu se občas mihly po dlouhých záclonách z tussorského hedvábí, zavěšených před ohromným oknem, vytvářejíce jakousi chvilkovou japonskou skutečnost a připomínající mu ty bledé malíře se strhanými rysy z Tokia, kteří se snaží vyjádřit dojem rychlosti a pohybu prostřednictvím umění, jež je nezbytně nehybné. Temný bzukot včel, razících si cestu vysokou nepožatou trávou nebo kroužících s jednotvárnou naléhavostí kolem poprášených zlatých parůžků zimolezu tu a tam rostoucího, činil ticho, jak se zdálo, ještě tísnivějším. Tlumený hluk Londýna zněl jako bručivý tón vzdáleného nástroje.</p>	<p>jehož třesoucí se větve, jak se zdálo, sotva unesly tíhu krásy tak podobné plameni; a fantastické stíny ptáků v letu se občas mihly po dlouhých záclonách z tussorského hedvábí, zavěšených před ohromným oknem, vytvářejíce jakousi chvilkovou japonskou skutečnost a připomínající mu ty bledé malíře se strhanými rysy z Tokia, kteří se snaží vyjádřit dojem rychlosti a pohybu prostřednictvím umění, jež je nezbytně nehybné. Temný bzukot včel, razících si cestu vysokou nepožatou trávou nebo kroužících s jednotvárnou naléhavostí kolem poprášených zlatých parůžků zimolezu tu a tam rostoucího, činil ticho, jak se zdálo, ještě tísnivějším. Tlumený hluk Londýna zněl jako bručivý tón vzdáleného nástroje.</p>
<p>In the centre of the room, clamped to an upright easel, stood the full-length portrait of a young man of extraordinary personal beauty, and in front of it, some little distance away, was sitting the artist himself, Basil Hallward, whose sudden disappearance some years ago caused, at the time,</p>	<p>Ve středu pokoje byl zavěšen na svislém stojanu portrét mladého muže neobyčejné osobní krásy v životní velikosti a proti němu, kousek stranou, seděl sám umělec Basil Hallward, jehož náhlé zmizení před několika roky způsobilo tolik veřejného rozruchu a dalo podnět ke vzniku tolika podivným dohadům.</p>	<p>Ve středu pokoje byl zavěšen na svislém stojanu portrét mladého muže neobyčejné osobní krásy v životní velikosti a proti němu, kousek stranou, seděl sám umělec Basil Hallward, jehož náhlé zmizení před několika roky způsobilo tolik veřejného rozruchu a dalo podnět ke vzniku tolika podivným dohadům.</p>

<p>such public excitement and gave rise to so many strange conjectures.</p>		
<p>As the painter looked at the gracious and comely form he had so skilfully mirrored in his art, a smile of pleasure passed across his face, and seemed about to linger there. But he suddenly started up, and closing his eyes, placed his fingers upon the lids, as though he sought to imprison within his brain some curious dream from which he feared he might awake.</p>	<p>Malíř se se zalíbením díval na tu ladnou a půvabnou formu, až mu radostný úsměv přelétl přes tvář a zdálo se, jako by se mu tam usadil. Ale náhle se zvedl, zavřel oči a přitiskl si prsty na víčka, jako by se snažil uvěznit ve svém mozku nějaký zvláštní sen a bál se, aby se z něho neprobudil.</p>	<p>Malíř se se zalíbením díval na tu ladnou a půvabnou formu, až mu radostný úsměv přelétl přes tvář a zdálo se, jako by se mu tam usadil. Ale náhle se zvedl, zavřel oči a přitiskl si prsty na víčka, jako by se snažil uvěznit ve svém mozku nějaký zvláštní sen a bál se, aby se z něho neprobudil.</p>
<p>“It is your best work, Basil, the best thing you have ever done,” said Lord Henry languidly. “You must certainly send it next year to the Grosvenor. The Academy is too large and too vulgar. Whenever I have gone there, there have been either so many people that I have not been able to see the pictures, which was dreadful, or so many pictures that I have not been able to see the people, which was worse. The Grosvenor is really the only place.”</p>	<p>„Je to tvoje nejlepší dílo, Basile, nejlepší věc, jakou jsi kdy udělal,“ řekl lord Henry unyle. „Najisto je musíš poslat příští rok do Grosvenoru. Akademie je příliš velká a příliš vulgární. Kdykoliv jsem tam šel, bylo tam buď tolik lidí, že jsem nemohl vidět obrazy, což bylo strašné, nebo tolik obrazů, že jsem nemohl vidět lidi, což bylo horší. Grosvenor je opravdu jediným pravým místem pro ně.“</p>	<p>„Je to tvoje nejlepší dílo, Basile, nejlepší věc, jakou jsi kdy udělal,“ řekl lord Henry unyle. „Najisto je musíš poslat příští rok do Grosvenoru. Akademie je příliš velká a příliš vulgární. Kdykoliv jsem tam šel, bylo tam buď tolik lidí, že jsem nemohl vidět obrazy, což bylo strašné, nebo tolik obrazů, že jsem nemohl vidět lidi, což bylo horší. Grosvenor je opravdu jediným pravým místem pro ně.“</p>
<p>“I don’t think I shall send it anywhere,” he answered, tossing his head back in that odd way that used to make his friends laugh at him at Oxford. “No, I won’t send it anywhere.”</p>	<p>„Myslím, že obraz nepošlu nikam,“ odpověděl malíř, pohazuje hlavou tím zvláštním způsobem, pro který se mu jeho přátelé v Oxfordu smávali. „Ne, nechci jej poslat nikam.“</p>	<p>„Myslím, že obraz nepošlu nikam,“ odpověděl malíř, pohazuje hlavou tím zvláštním způsobem, pro který se mu jeho přátelé v Oxfordu smávali. „Ne, nechci jej poslat nikam.“</p>
<p>Lord Henry elevated his eyebrows and looked at</p>	<p>Lord Henry zvedl obočí a užasle se na něho podíval tenkým modrým obláčkem kouře, který</p>	<p>Lord Henry zvedl obočí a užasle se na něho podíval tenkým modrým obláčkem</p>

<p>him in amazement through the thin blue wreaths of smoke that curled up in such fanciful whorls from his heavy, opium-tainted cigarette. "Not send it anywhere? My dear fellow, why? Have you any reason? What odd chaps you painters are! You do anything in the world to gain a reputation. As soon as you have one, you seem to want to throw it away. It is silly of you, for there is only one thing in the world worse than being talked about, and that is not being talked about. A portrait like this would set you far above all the young men in England, and make the old men quite jealous, if old men are ever capable of any emotion."</p>	<p>stoupal z jeho silné, opie napuštěné cigarety. „Nikam jej nepošleš? Pročpak, milý brachu? Máš k tomu nějaký důvod? Jací jste vy malíři podivíni! Nehnete ani prstem, abyste získali pověst. A jak jen nějakou máte, zdá se, že ji chcete odhodit. Je to od vás pošetilé, protože je na světě jen jedna horší věc než to, že se o někom mluví; a to je, že se o něm nemluví. Tenhle portrét tě postaví daleko před všechny mladé muže v Anglii a vzbudí závist u všech starých lidí, jsou-li staří lidé schopni vůbec nějakého citu.“</p>	<p>kouře, který stoupal z jeho silné, opie napuštěné cigarety. „Nikam jej nepošleš? Pročpak, milý brachu? Máš k tomu nějaký důvod? Jací jste vy malíři podivíni! Nehnete ani prstem, abyste získali pověst. A jak jen nějakou máte, zdá se, že ji chcete odhodit. Je to od vás pošetilé, protože je na světě jen jedna horší věc než to, že se o někom mluví; a to je, že se o něm nemluví. Tenhle portrét tě postaví daleko před všechny mladé muže v Anglii a vzbudí závist u všech starých lidí, jsou-li staří lidé schopni vůbec nějakého citu.“</p>
<p>"I know you will laugh at me," he replied, "but I really can't exhibit it. I have put too much of myself into it."</p>	<p>„Vím, že se mi budeš smát, odpověděl, „ale opravdu jej nemohu vystavit. Dal jsem do něho příliš mnoho svého.“</p>	<p>„Vím, že se mi budeš smát, odpověděl, „ale opravdu jej nemohu vystavit. Dal jsem do něho příliš mnoho svého.“</p>
<p>Lord Henry stretched himself out on the divan and laughed.</p>	<p>Lord Henry se natáhl na pohovce a rozesmál se.</p>	<p>Lord Henry se natáhl na pohovce a rozesmál se.</p>
<p>"Yes, I knew you would; but it is quite true, all the same."</p>	<p>„Ano, věděl jsem, že se budeš smát; ale přesto je to úplná pravda.“</p>	<p>„Ano, věděl jsem, že se budeš smát; ale přesto je to úplná pravda.“</p>

Ukázka č. 2

Wilde, O. *Obraz Doriana Graye: Překlad: J.W.Pimassl*. Nakladatelství Rudolfa Kmocha, 01948, str. 152-153.

Wilde, O. *Obraz Doriana Graye: Překlad: J.W.Pimassl*. Naše nakladatelství, 1400, 02022, str. 163-164.

Wilde, O. *The Picture Of Dorian Gray*. The Project Gutenberg, 01994.

Originál	Pimassl (Rudolf Kmoch 1948)	Pimassl (1400, 2022)
Chapter XII.	Kapitola XII.	Kapitola XII.
It was on the ninth of November, the eve of his own thirty-eighth birthday, as he often remembered afterwards.	Bylo devátého listopadu, předvečer jeho osmatřicátých narozenin, jak si později často vzpomínal.	Bylo devátého listopadu, předvečer jeho osmatřicátých narozenin, jak si později často vzpomínal.
He was walking home about eleven o'clock from Lord Henry's, where he had been dining, and was wrapped in heavy furs, as the night was cold and foggy. At the corner of Grosvenor Square and South Audley Street, a man passed him in the mist, walking very fast and with the collar of his grey ulster turned up. He had a bag in his hand. Dorian recognized him. It was Basil Hallward. A strange sense of fear, for which he could not account, came over him. He made no sign of recognition and went on quickly in the direction of his own house.	Vracel se domů kolem jedenácté hodiny od lorda Henryho, u něhož večeřel, a byl zahalen v tlustém kožichu, protože byla studená, mrazivá noc. Na rohu Grosvenor Square s South Audley ho minul v mlze nějaký muž, šel velmi rychle a měl ohrnutý límec svého šedého ulstru. V ruce měl tlumok. Dorian ho poznal. Byl to Basil Hallward. Zachvátil ho pocit strachu, který si nedovedl vysvětlit. Nedal na sobě nic znát a šel rychle směrem ke svému domu.	Vracel se domů kolem jedenácté hodiny od lorda Henryho, u něhož večeřel, a byl zahalen v tlustém kožichu, protože byla studená, mrazivá noc. Na rohu Grosvenor Square s South Audley ho minul v mlze nějaký muž, šel velmi rychle a měl ohrnutý límec svého šedého ulstru. V ruce měl tlumok. Dorian ho poznal. Byl to Basil Hallward. Zachvátil ho pocit strachu, který si nedovedl vysvětlit. Nedal na sobě nic znát a šel rychle směrem ke svému domu.
But Hallward had seen him. Dorian heard him first stopping on the pavement and then hurrying after him. In a few moments, his hand was on his arm.	Ale Basil ho poznal. Dorian slyšel, jak se nejprve zastavil na chodníku a pak za ním běžel. Za několik okamžiků mu položil ruku na rameno.	Ale Basil ho poznal. Dorian slyšel, jak se nejprve zastavil na chodníku a pak za ním běžel. Za několik okamžiků mu položil ruku na rameno.

<p>“Dorian! What an extraordinary piece of luck! I have been waiting for you in your library ever since nine o’clock. Finally I took pity on your tired servant and told him to go to bed, as he let me out. I am off to Paris by the midnight train, and I particularly wanted to see you before I left. I thought it was you, or rather your fur coat, as you passed me. But I wasn’t quite sure. Didn’t you recognize me?”</p>	<p>„Doriane! Jaké neobyčejné štěstí“ Čekám na tebe od devíti hodin v tvé knihovně. Nakonec mi bylo líto tvého unaveného sluhy a řekl jsem mu, aby šel spat, když mě pouštěl ven. Odjíždím půlnočním vlakem do Paříže a velice rád bych tě viděl, než odjedu. Myslil jsem, žes to ty, nebo lépe tvůj kožich, když jsi šel kolem mne. Ale nebyl jsem si jist. Tys mě nepoznal?“</p>	<p>„Doriane! Jaké neobyčejné štěstí“ Čekám na tebe od devíti hodin v tvé knihovně. Nakonec mi bylo líto tvého unaveného sluhy a řekl jsem mu, aby šel spát, když mě pouštěl ven. Odjíždím půlnočním vlakem do Paříže a velice rád bych tě viděl, než odjedu. Myslil jsem, žes to ty, nebo lépe tvůj kožich, když jsi šel kolem mne. Ale nebyl jsem si jist. Tys mě nepoznal?“</p>
<p>“In this fog, my dear Basil? Why, I can’t even recognize Grosvenor Square. I believe my house is somewhere about here, but I don’t feel at all certain about it. I am sorry you are going away, as I have not seen you for ages. But I suppose you will be back soon?”</p>	<p>„V téhle mlze, milý Basile?“ Vždyť já nemohu poznat ani Grosvenor Square. Myslím, že tedy někde je můj dům, ale nevím to docela jistě. To je škola, že odjíždíš, když jsem tě neviděl už celé věky. Ale doufám, že se brzo vrátíš?“</p>	<p>„V téhle mlze, milý Basile?“ Vždyť já nemohu poznat ani Grosvenor Square. Myslím, že tedy někde je můj dům, ale nevím to docela jistě. To je škola, že odjíždíš, když jsem tě neviděl už celé věky. Ale doufám, že se brzo vrátíš?“</p>
<p>“No: I am going to be out of England for six months. I intend to take a studio in Paris and shut myself up till I have finished a great picture I have in my head. However, it wasn’t about myself I wanted to talk. Here we are at your door. Let me come in for a moment. I have something to say to you.”</p>	<p>„Ne, budu šest měsíců mimo Anglii. Chci si vzít v Paříži atelier a zavřít se, dokud nedokončím velký obraz, který mám v hlavě. Ale nechtěl jsem mluvit o sobě. Jsme u tvých dveří. Dovol, abych na chvílku vešel. Chci ti něco říct.“</p>	<p>„Ne, budu šest měsíců mimo Anglii. Chci si vzít v Paříži ateliér a zavřít se, dokud nedokončím velký obraz, který mám v hlavě. Ale nechtěl jsem mluvit o sobě. Jsme u tvých dveří. Dovol, abych na chvílku vešel. Chci ti něco říct.“</p>
<p>“I shall be charmed. But won’t you miss your train?” said Dorian Gray languidly as he passed up the steps and opened the door with his latch-key.</p>	<p>„To mě bude těšit. Ale nezmeškáš vlak?“ řekl Dorian ospale, když šel po schodech a otvíral domovní dveře.</p>	
<p>The lamplight struggled out through the fog, and Hallward looked at his watch. “I have heaps of time,” he answered. “The</p>	<p>Mlhou se prodíralo světlo z pouliční lampy a Hallward se podíval na hodinky. „Mám spoustu času,“ odpověděl. „Vlak jede ve čtvrt na jednu</p>	<p>Mlhou se prodíralo světlo z pouliční lampy a Hallward se podíval na hodinky. „Mám spoustu času,“ odpověděl. „Vlak jede ve čtvrt na jednu</p>

<p>train doesn't go till twelve-fifteen, and it is only just eleven. In fact, I was on my way to the club to look for you, when I met you. You see, I shan't have any delay about luggage, as I have sent on my heavy things. All I have with me is in this bag, and I can easily get to Victoria in twenty minutes."</p>	<p>a je teprve jedenáct. Šel jsem právě do klubu, abych tě vyhledal, když jsem tě potkal. Se zavazadly nebudu mít žádné zdržování, jak vidíš, protože jsem poslal těžké věci napřed. Všechno, co zde mám s sebou, mohu dopravit na nádraží snadno za dvacet minut."</p>	<p>a je teprve jedenáct. Šel jsem právě do klubu, abych tě vyhledal, když jsem tě potkal. Se zavazadly nebudu mít žádné zdržování, jak vidíš, protože jsem poslal těžké věci napřed. Všechno, co zde mám s sebou, mohu dopravit na nádraží snadno za dvacet minut."</p>
<p>Dorian looked at him and smiled. "What a way for a fashionable painter to travel! A Gladstone bag and an ulster! Come in, or the fog will get into the house. And mind you don't talk about anything serious. Nothing is serious nowadays. At least nothing should be."</p>	<p>Dorian se na něho podíval a usmál se. „Jak dnes cestuje moderní malíř! Gladstonský tlumok a ulstr! Pojď dál, nebo sem natáhne zima. A pamatuj, že nemáš mluvit o vážných věcech. Dnes není nic vážného. Alespoň by nemělo být.“</p>	<p>Dorian se na něho podíval a usmál se. „Jak dnes cestuje moderní malíř! Gladstonský tlumok a ulstr! Pojď dál, nebo sem natáhne zima. A pamatuj, že nemáš mluvit o vážných věcech. Dnes není nic vážného. Alespoň by nemělo být.“</p>
<p>Hallward shook his head, as he entered, and followed Dorian into the library. There was a bright wood fire blazing in the large open hearth. The lamps were lit, and an open Dutch silver spirit-case stood, with some siphons of soda-water and large cut-glass tumblers, on a little marqueterie table.</p>	<p>Hallward potřásl hlavou, když vstupoval dovnitř, a šel za Dorianem do knihovny. Ve velkém otevřeném krbu hořela polena dříví. Lampy byly rozsvíceny a na malém vykládaném stole stála otevřená stříbrná holandská nádoba s pitím, několik syfonů a velké broušené sklenice.</p>	<p>Hallward potřásl hlavou, když vstupoval dovnitř, a šel za Dorianem do knihovny. Ve velkém otevřeném krbu hořela polena dříví. Lampy byly rozsvíceny a na malém vykládaném stole stála otevřená stříbrná holandská nádoba s pitím, několik syfonů a velké broušené sklenice.</p>
<p>"You see your servant made me quite at home, Dorian. He gave me everything I wanted, including your best gold-tipped cigarettes. He is a most hospitable creature. I like him much better than the Frenchman you used to have. What has become of the Frenchman, by the bye?"</p>	<p>„Jak vidíš, Doriane, tvůj sluha mi to tu zařídil jako doma. Dal mi vše, co jsem chtěl, i s tvými nejlepšími cigaretami se zlatým okrajem. Je to velmi pohostinný tvor. Mám ho mnohem raději než toho Francouze, cos měl předtím. Mimochodem, co se s tím Francouzem stalo?"</p>	<p>Jak vidíš, Doriane, tvůj sluha mi to tu zařídil jako doma. Dal mi vše, co jsem chtěl, i s tvými nejlepšími cigaretami se zlatým okrajem. Je to velmi pohostinný tvor. Mám ho mnohem raději než toho Francouze, cos měl předtím. Mimochodem, co se s tím Francouzem stalo?"</p>

Ukázka č. 3

Wilde, O. *Obraz Dorian Graye: Překlad: J.W.Pimassl*. Nakladatelství Rudolfa Kmocha, 01948, str. 223-224.

Wilde, O. *Obraz Dorian Graye: Překlad: J.W.Pimassl*. Naše nakladatelství, 1400, 02022, str. 244- 245.

Wilde, O. *The Picture Of Dorian Gray*. The Project Gutenberg, 01994.

Originál	Pimassl (Rudolf Knoch 1948)	Pimassl (1400, 2022)
Chapter XX.	Kapitola XX.	Kapitola XX.
He looked round and saw the knife that had stabbed Basil Hallward. He had cleaned it many times, till there was no stain left upon it. It was bright, and glistened. As it had killed the painter, so it would kill the painter's work, and all that that meant. It would kill the past, and when that was dead, he would be free. It would kill this monstrous soul-life, and without its hideous warnings, he would be at peace. He seized the thing, and stabbed the picture with it.	Rozhlédl se a spatřil nůž, kterým probodl Basila Hallwarda. Často ho čistil, až na něm nebylo ani skvrnky. Jasně se blýskla. Jako zabil malíře, tak zabije i jeho dílo a všechno to, co znamenalo. Zabije minulost, a až bude mrtvá, bude volný. Zabije tento ohavný život duše a bez jejího odporného varování bude mít klid. Uchopil nůž a probodl jím obraz.	Rozhlédl se a spatřil nůž, kterým probodl Basila Hallwarda. Často ho čistil, až na něm nebylo ani skvrnky. Jasně se blýskla. Jako zabil malíře, tak zabije i jeho dílo a všechno to, co znamenalo. Zabije minulost, a až bude mrtvá, bude volný. Zabije tento ohavný život duše a bez jejího odporného varování bude mít klid. Uchopil nůž a probodl jím obraz.
There was a cry heard, and a crash. The cry was so horrible in its agony that the frightened servants woke and crept out of their rooms. Two gentlemen, who were passing in the square below, stopped and looked up at the great house. They walked on till they met a policeman and brought him back. The man rang the bell several times, but there was no answer. Except for a light in one of the top windows, the house was all dark. After a time, he went away and stood in an adjoining portico and watched.	Bylo slyšet výkřik a hluk. Výkřik byl tak hrůzný, že se poděšení sluhové probudili a vyšli ze svých pokojů. Dva páni, kteří šli dole po ulici, se zastavili a podívali se na veliký dům. Šli dále, až potkali strážníka a přivedli ho s sebou. Několikrát zazvonili, ale nikdo jim neodpověděl. Celý dům byl v temnotách, kromě jednoho osvětleného okna v nejhořejším poschodí. Za chvíli strážník poodešel, postavil se do protějšího schodiště a pozoroval.	Bylo slyšet výkřik a hluk. Výkřik byl tak hrůzný, že se poděšení sluhové probudili a vyšli ze svých pokojů. Dva páni, kteří šli dole po ulici, se zastavili a podívali se na veliký dům. Šli dále, až potkali strážníka a přivedli ho s sebou. Několikrát zazvonili, ale nikdo jim neodpověděl. Celý dům byl v temnotách, kromě jednoho osvětleného okna v nejhořejším poschodí. Za chvíli strážník poodešel, postavil se do protějšího schodiště a pozoroval.

Whose house is that, Constable?" asked the elder of the two gentlemen.	„Čí je to dům, konstáble?“ zeptal se starší z těch gentlemanů.	„Čí je to dům, konstáble?“ zeptal se starší z těch gentlemanů.
“Mr. Dorian Gray’s, sir,” answered the policeman.	„Pana Doriana Graye, pane,“ odpověděl strážník. Podívali se na sebe a ušklíbli se, když odcházeli. Jeden u nich byl strýc sira Henry Ashtona.	„Pana Doriana Graye, pane,“ odpověděl strážník. Podívali se na sebe a ušklíbli se, když odcházeli. Jeden u nich byl strýc sira Henry Ashtona.
They looked at each other, as they walked away, and sneered. One of them was Sir Henry Ashton’s uncle.		
Inside, in the servants’ part of the house, the half-clad domestics were talking in low whispers to each other. Old Mrs. Leaf was crying and wringing her hands. Francis was as pale as death.	Uvnitř, v zadní části domu mluvili spolu šeptem polooblečení sluhové. Stará paní Leafová plakala a spínala ruce. František byl na smrt bledý.	Uvnitř, v zadní části domu mluvili spolu šeptem polooblečení sluhové. Stará paní Leafová plakala a spínala ruce. František byl na smrt bledý.
After about a quarter of an hour, he got the coachman and one of the footmen and crept upstairs. They knocked, but there was no reply. They called out. Everything was still. Finally, after vainly trying to force the door, they got on the roof and dropped down on to the balcony. The windows yielded easily—their bolts were old.	Asi za čtvrt hodiny sebral kočího a ještě jednoho sluhu a šli nahoru. Klepali, ale nikdo neodpovídal. Zavolali. Stále ticho. Konečně, když se marně pokoušeli vypáčit dveře, vylezli na střechu a spustili se na balkon. Okna snadno povolila: rámy už byly staré.	Asi za čtvrt hodiny sebral kočího a ještě jednoho sluhu a šli nahoru. Klepali, ale nikdo neodpovídal. Zavolali. Stále ticho. Konečně, když se marně pokoušeli vypáčit dveře, vylezli na střechu a spustili se na balkon. Okna snadno povolila: rámy už byly staré.
When they entered, they found hanging upon the wall a splendid portrait of their master as they had last seen him, in all the wonder of his exquisite youth and beauty. Lying on the floor was a dead man, in evening dress, with a knife in his heart. He was withered, wrinkled, and loathsome of visage. It was not till they had examined the rings that they recognized who it was.	Když se dostali dovnitř, našli na stěně skvělý portrét svého pána, jak ho naposledy viděli, v celé kráse oslňujícího mládí. Na zemi ležel mrtvý muž ve večerních šatech s nožem v srdci. Byl sešlý, vrásčitý a odporného vzhledu. Teprve podle prstenů poznali, kdo to je.	Když se dostali dovnitř, našli na stěně skvělý portrét svého pána, jak ho naposledy viděli, v celé kráse oslňujícího mládí. Na zemi ležel mrtvý muž ve večerních šatech s nožem v srdci. Byl sešlý, vrásčitý a odporného vzhledu. Teprve podle prstenů poznali, kdo to je.

